

«Білі янголи» для поранених бійців

На Полтавщині роблять
унікальні інструменти для
вилучення куль

» стор. 5

Вапняком у душу

Історичний і природний
заказник, а також три села
та дві річки може знищити
кар'єр, на розробку якого
отримала дозвіл фірма-
одноденка

» стор. 10

Ще один крок до еліти

Українські хокеїсти
втретє в історії виграли
чемпіонат світу в
дивізіоні 1В

» стор. 14

Україна молода

П'ятниця, 10 травня 2024 року

№19 (5983)

Учорашні курси
НБУ:
1 \$ = 39,382 грн
1 € = 42,316 грн

Вісім із десяти французів є нащадками Анни Київської

Твердження
історика
Філіппа Делорма
згадують
у день пам'яті
доньки
Ярослава Мудрого
у місті Санліс

» стор. 2

Анна Київська — наша королева Франції.
Фото з сайту ukrinform.ua.

«Анна відіграла роль у політичному житті насамперед через те, що жінки на той час взагалі були не зацікавлені в політиці, а Анна проявляла себе в цій царині. І тому її сучасників це дійсно дивувало, вони відзначали її певну активність у цьому».

ПОСТАТЬ

Вісім із десяти французів є нащадками Анни Київської

Твердження історика Філіппа Делорма згадують у день пам'яті доньки Ярослава Мудрого у місті Санліс

Донька Ярослава Мудрого поєднала Україну і Францію.
Фото надане авторкою.

Юлія ШИПУНОВА
Франція

На початку травня українці з'їжджаються до старовинного містечка Санліс за 40 кілометрів від Парижа, аби вшанувати пам'ять відомої українки — доньки Ярослава Мудрого. Саме тут у 1065 році Анна Київська, дружина короля Франції Генріха I, заснувала абатство Святого Вінсента, оскільки проживала віддалено від французької столиці майже 20 років. На його території у XVII столітті було встановлено пам'ятник, де Анна Ярославна тримає у руці мініатюрну модель заснованого нею монастиря. Напис на пам'ятнику був «Анна руська, королева Франції».

29 вересня 1996 року за запитом української громади Франції оригінальний напис під статуєю змінили на «Анна Київська, королева Франції». У червні 2005 році у Санлісі встановили пам'ятник королеві Анні, який створив Валентин Зноба. Це був подарунок від України.

За кількості метрів від монастиря у 2013 році завдяки пожертвам українців з усього світу було куплено будівлю XVII століття. Таким чином, у цих стінах відкрили Центр Анни Київської, який очолює Анна Кантер. У 2019 році частину будівлі відреставрували. Відтоді її використовують як культурний центр.

У Санлісі до підніжжя пам'ятника, що розташований на однойменній площі, у День пам'яті Анни Київської 5 травня поклали вінок із квітів заступниці мера міста Флоренс Міфсуд, представники посольства України у Франції та представник греко-католицької церкви Гліб Лончина. Зібралось багато плас-

За 40 кілометрів від Парижа велелюдно вшанували Анну Київську.

Фото з фб-сторінки Посольства України у Франції.

тунів, представники франко-українських асоціацій, місцеві мешканці Санліса.

Говорячи нині про інтеграцію України в Європу, не варто забувати, що наші співвітчизники були включені в європейський контекст ще тисячу років тому. Історія однієї з найзагадковіших королев (за версією французького історика-дослідника Філіппа Делорма) Анни Київської — яскравий тому приклад. Донька Ярослава Мудрого, дипломатка і яскрава політична постать тих часів, стала дружиною Генріха Першого та матір'ю французького короля Філіппа I.

Будівлі абатства (монастиря) були продані в 1790 році як національне надбання. Їх послідовно використовували як військовий госпіталь, казарми, прядильну фабрику, а потім як освітній центр — із 1836 року. Зараз приміщення займає приватна середня школа. ■

НА ФРОНТІ

Марні мрії ворогів

Окупанти знову штурмують українські позиції великою кількістю живої сили, застосовуючи різні види озброєння

Лариса САЛІМОНОВИЧ

Напередодні 9 травня окупанти знову взували здобувати видовищну перемогу по всій лінії фронту, застосовуючи горезвісні «м'ясні штурми». Особливо гаряче було на Авдіївському напрямку.

Як повідомила пресофіцерка 47-ї окремої механізованої бригади ЗСУ Анастасія Блищик, днями на цей підрозділ ЗСУ рашисти посунули одразу з двох флангів. На першому було задіяно дві БМП з десантом, на іншому — два БТР, БМП-2 і танк Т-72. Уся техніка була успішно знищена разом з особовим складом. Вижив у бою лише один орк, який зі страху підірвав себе гранатою. «Противник застосовує зараз тут як новітню, так і стару техніку, — уточнила Анастасія Блищик в ефірі телемарафону. — Якщо говорити про російських окупантів, то от за сьогодні їх було дуже багато ліквідованих, навіть поразити дуже важко. Тому що противник знову повернувся до тактики «м'ясних штурмів».

Схожий випадок стався і на Харківському напрямку. Там російське командування, аби перевірити міцність укріплених позицій ЗСУ, відправило на штурм цілий взвод. Частина окупантів загинула на полі бою, решта потрапила у полон. Телеграм-канал «Україна-365» опублікував відео допиту бранців. Вони повідомили, що командування відправило їх у розвідку боєм без належної підготовки, підтримки і спорядження. Один із затриманих

Окупанти на українській землі отримують відсіч і справедливе покарання.
Фото з фб-сторінки Генеральний штаб ЗСУ/General Staff of the Armed Forces of Ukraine.

вже висловив бажання поповнити лави повстанців РДК.

Про те, що «м'ясні штурми» можуть повернутися на фронт, свідчить і той факт, що після корупційного скандалу, пов'язаного з командою шойгу, путін вирішив повернути на війну сергія суворовікіна. «Генерал Армагеддон» після повстання пригожина був відправлений на службу до Африки, але днями повернувся додому. Цей головоріз «прославився» наказами стирати авіацією з лиця землі міста Сирії та України.

Тривожні новини цими днями надійшли з Лиманського напрямку. За даними інформаційного ресурсу DeepState, у районі села Веселе загарбникам вдалося прорвати позиції одного з українських підрозділів, який за досить тривалий час вичерпав свої ресурси. «Та й у цілому бригада, яка стоїть у тому районі вже більш ніж рік без ротаций, тримається на межі сил», — повідомили військові аналітики».

Атаки тут тривають також по

всій лінії фронту — від Роздолівки до Білогорівки, Золотарівки і Верхньокам'янки. У DeepState вважають, що росіяни намагаються прорватися до міста Сіверськ, щоб зрізати Сіверський виступ та зайти в тил ЗСУ в Серебрянському лісництві. Зробити це їм досі не вдавалося, попри зятіті безперервні спроби.

Втім, успіхи росіян на полі бою є обмеженими і Україна ще може перемогти у цій війні. Принаймні саме таку оцінку ситуації на фронті дав голова Військового комітету НАТО адмірал Роб Бауер в інтерв'ю бельгійському виданню VRT. «Для України ще не пізно, — сказав він. — Росіяни досягли прогресу, але він усе ще досить обмежений і все ще не стратегічний. Найважливіше те, що ми продовжуємо надсилати допомогу. І чим довше триває війна, тим складніше це робити. Багато країн вже два роки дають зброю і боеприпаси зі своїх запасів, але вони теж не нескінченні». ■

ДОПОМОГА

«Пташки» для захисників

Черкащина з початку року передала на передову 600 дронів

Людмила НІКІТЕНКО

На Черкащині днями передали черговий Starlink військовим 158-го окремого батальйону і 100 дронів — іншому підрозділу ЗСУ. А загалом з початку року тільки одних дронів на передову область відправила 600 штук.

Як розповідає Валерія Бандурко, голова Черкаської районної військової адміністрації, Starlink передали на фронт завдяки співпраці з підприємцем з міста Сміла Віталієм Лисенком. Він же повністю профінансував абонплату за користування цим засобом зв'язку для Збройних сил України. «Наші воїни цілодобово працюють там, де гаряче. А ми працюємо над тим, щоб підтримати їх та наблизити

нашу Перемогу», — говорить пані Валерія. І додає, батальйон захищає наші кордони на бойових позиціях. Тож обговорили з військовими інші нагальні питання майбутнього забезпечення.

«Кожна така система допомагає тримати наш фронт і відвоювати наші території. Тож щиро дякую ТОВ «Агрохімпродукт» і Віталію Лисенку за постійну підтримку і вагомому доходу. Дякую всім, хто допомагає», — наголошує голова Черкаської РВА Валерія Бандурко.

Взагалі підтримка фронту на Черкащині триває постійно. Причому, з початку цього року тільки самих дронів, додає голова Черкаської обласної військової адміністра-

Черкащани передала черговий Starlink військовим.
Фото Черкаської РВА.

ції Ігор Табурець, коштом бюджету вже передали нашим Силам оборони 600 штук різної модифікації. «Нині саме формуємо черговий транш підсилення від Черкащини для наших оборонців, які вмільно конвертують це у всенародну лють. За кожне знищене місто, за кожне обірване життя», — розповідає Ігор Табурець. До речі, результат

своєї роботи захисники зі 118-ї окремої бригади територіальної оборони ЗСУ зафіксували у своєму відео.

«Дрони — це незмінний запит №1 від наших оборонців. Тож вдячні громадам, які теж переглядають свої бюджети задля ще більшої підтримки ЗСУ. Розраховую на всіх», — підсумовує голова Черкаської ОВА Ігор Табурець. ■

Юлія ШИПУНОВА
Париж

Мерія 19-го округу Парижа ініціювала виставку робіт українських та французьких фотографів «Голоси свободи». Яскраві, а деякі з них і шокуючі, роботи було зроблено під час маніфестацій, які від початку повномасштабного вторгнення росії в Україну відбуваються у французькій столиці двічі на тиждень.

Зі світлинами може ознайомитися кожен охочий. Вони розміщені просто неба на огорожі місцевого парку. Під час свого виступу на відкритті фотовиставки мер 19-го округу Франсуа Дануд акцентував увагу на підтримці нашої країни та засудив російську агресію.

«Ці світлини — чергове нагадування європейцям, що війна триває. Вона нікуди не ділася. Кожного дня в будинки українців летять російські ракети. І акції в Парижі — це те, що ми можемо зараз робити, аби світ не забував про Україну. І ми вдячні небайдужим за підтримку», — наголосив під час свого виступу Жан П'єр Пастернак, президент Об'єднання українців у Франції.

Знімають паризькі маніфестації на підтримку України близько десяти фотографів. Це ті люди, які приходять на кожну маніфестацію. Фіксують усе, що бачать. Організують виставки, друкують свої фото, продають їх і допомагають українцям. Чому вони це роблять? Бо французи хоча й емпатичні за своєю натурою — потребують нагадування про неблизькі події (відстань від Києва до Парижа — 2 тисячі кілометрів).

Переважна більшість цих французьких фотографів до 24 лютого 2022 року практично нічого не знала про Україну. Наразі кожен вважає, що тієї підтримки, яку надає Європа Україні, недостатньо. Її обумовлюються, що певна кількість

■ СВІТ

«Разом з Україною в День Перемоги»

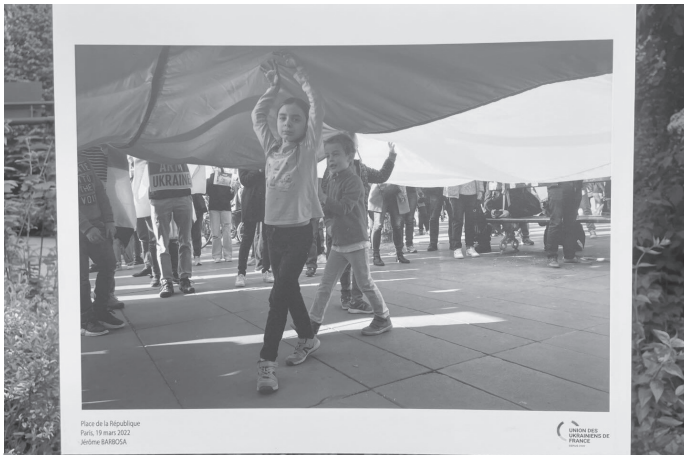
Алан Женест й інші французькі фотографи понад два роки привертають увагу до війни рф в Україні

їхніх співвітчизників швидко втратила інтерес до російсько-української війни, яка відбувається на очах у всього світу.

«Я чув про Україну до 2022 року: під час вторгнення Росії в Крим у 2014 році та про Євромайдан, але це для мене залишилося далеко, — коментує фотограф Алан Женест. — Іще в лютому 2022 року на телебаченні всі експерти казали, що Росія ніколи не нападе на Україну. А історія довела, що вони помилялися. Уже 24 лютого 2022 року ввечері я дізнався, що в Парижі в маленькому театрі в 10-му окрузі збираються провести мітинг солідарності. Я взяв фотоапарат і пішов туди».

Того ж дня, у четвер, Алан Женест дізнався про наступну суботню демонстрацію. Відтоді за понад два роки не зміг долучитися лише до двох подій на підтримку України. Інші десятки зібрань та акцій протесту проти війни Росії в Україні не лише відвідував, а й фотографував.

«Оскільки я фотограф, то вирішив створити фотожурнал, який вів із моменту першої демонстрації. Він зараз містить понад 100 альбомів і більш ніж 10 тисяч фотографій, — розповів Алан Женест. — Я познайомився з багатьма українцями. Моєю мотивацією було не захистити себе як француза, а, швидше, виявити солідарність з українським народом проти російського варварства та тиранії. За час наших зустрічей ми створили колектив французько-українсь-

Відкриття виставки «Голоси свободи» в мерії 19-го округу Парижа.

На паризьких маніфестаціях проти війни рф в Україні завжди немало молоді та дітей. Фото з офіційної сторінки Франсуа Бішоу (Francois Béchieau).

ких фотографів. Спільно організували не одну виставку. Зараз я продовжую демонструвати, фотографувати, до-

кументувати, ілюструвати... Я все одно буду разом з Україною та українцями у День Перемоги».

■ АРТ-ПРОСТІР

Мозаїка ближче

Роботи Алли Горської надихали учасників освітнього проєкту створювати панно

Валентина ГРИГОРЕНКО

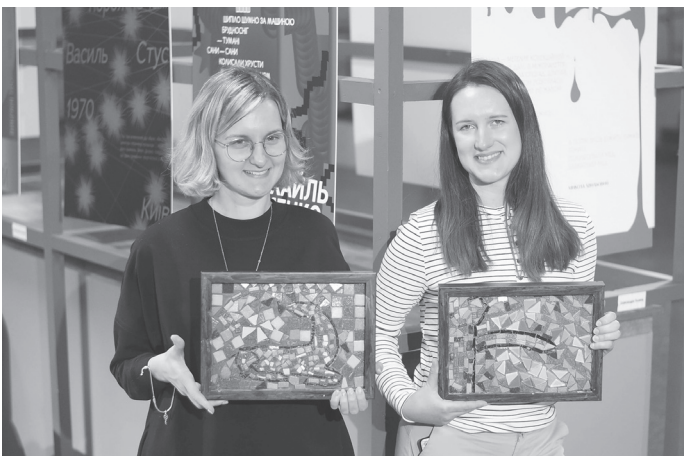
В останній день роботи у Києві знакової виставки «Алла Горська. Борівітер» охочі мали змогу доєднатися до створення своїми руками невеликих мозаїчних робіт, послуховавши про розвиток цього виду творчості в Україні з 1960-х років, втрати й подальші загрози його, на жаль, знищення. Загалом «Ближче. Мозаїка України» — назва освітнього проєкту про цю вразливу культуру спадщину.

«Мозаїки часто не мають захисту за законом та не мають підтверженої цінності і поваги від сучасників, — констатує Ольга Терещеєва, керівник проєкту «Ближче. Мозаїка України» — назва освітнього проєкту про цю вразливу культуру спадщину.

«Мозаїки часто не мають захисту за законом та не мають підтверженої цінності і поваги від сучасників, — констатує Ольга Терещеєва, керівник проєкту «Ближче. Мозаїка України» — назва освітнього проєкту про цю вразливу культуру спадщину.

створювали мозаїки, та розкрити сенси їхньої творчості. Ідея проведення воркшопів з'явилася наприкінці минулого року як реакція на знищення міст, війну, втрати та пошук опор і відновлення. Відтоді зустрічі організували у різних локаціях у Києві та Броварах. У столичному Українському домі у межах виокремленого фестивалю «Борівітер» це вже був сьомий воркшоп. Подолання «забуття» відбулося під керівництвом митців Олександра Богомаза та Анастасії Лелюк.

Одна з найяскравіших представниць мозаїчної монументалістики в Україні — Алла Горська. Творчий шлях самобутньої талановитої мисткині і безкомпромісної правозахисниці радянська система упродовж 10-ліття всіляко обмежувала, а в 41-річному віці взагалі вбила лідерку шістдесятників. У тимчасово окупованому російськими військами у 2022 році Маріуполі щонайменше на чверть були зруйновані найвизначніші мозаїки, що були виконані бригадою на-

Засвоювати історію допомагає творчість. Учасники воркшопу «Ближче. Мозаїка України». Фото Дениса Носова надане організаторами.

чолі з видатною мисткинею навесні-влітку 1967 року — панно «Дерево життя» та «Борівітер». Зокрема утворилися наскрізні отвори та тріщини у площинах їхніх опорних конструкцій. Оскільки мозаїки були виконані прямим набором на цементну основу, то пошкодження основи призводить до поступового руйнування мозаїк під впливом атмосферних явищ.

На жаль, майже весь творчий доробок монументалістки-шістдесятниці Алли Горської наразі недоступний або втрачений. Бо мисткиня працювала переважно на сході України — в Донецьку, Сорокиному (Краснодоні). Після тимчасової окупації цих українських територій російською федерацією це

з 2014 року більшість робіт мисткині опинилися поза межею досяжності й зазнали руйнувань.

Тому особливо важливо, що учасники чотиригодинного творчого зібрання взяли із собою нові знання про українську монументальну мозаїку і власноруч створені алюзії до творчості Алли Горської: птаха-борівітера, териконів, колосся і сонця. У вересні цього року виповниться 95 років від дня народження Алли Горської. На численні події виставкового проєкту «Алла Горська. Борівітер», який працював із 15 березня по 28 квітня, та огляд унікальної експозиції з понад сотнею робіт мисткині завітали понад 50 тисяч відвідувачів. ■

■ ВИСТОЇМО!

Своє ладнаєм й іншим допомагаєм

Черкащина оговтується від ворожих пошкоджень і підбадьорює деокуповану Херсонщину У Смілі бригади комунальників перекривають дахи пошкоджених ракетною будинків

Черкащани допомагають херсонцям. Фото Черкаської райради.

Людмила НІКІТЕНКО

У місті Сміла, куди не так давно прилетіла ракета окупантів, бригади комунальних підприємств продовжують перекривати дахи пошкоджених будинків. Про це інформує голова Черкаської районної військової адміністрації Олександр Василенко. За його словами, рашисти завдали пошкоджень 120 будинкам, із них чотири багатоповерхівки. Вибуховою хвилею найбільше пошкодило вікна, також значних руйнувань зазнали дахи приватних будинків. Тому Сміла знову змушена оговтуватися від атаки ворога.

«Ми не залишилися осторонь і підтримуємо постраждалих смілян. Дякую кожному, хто розділяє біду наших земляків і допомагає відбудовувати пошкоджені домоволодіння», — наголошує Олександр Василенко. При цьому, додає він, Черкаський район не забуває допомагати деокупованій Херсонщині. Цього разу туди передали акумуляторну станцію, інверторний генератор та 150 сумок-баулів.

«Ми допомагаємо Херсонщині з дня звільнення. Нині підтримуємо зв'язок не лише із захисниками, а й із рятувальниками, які ліквідують наслідки обстрілів», — розповідає пан Олександр. Він каже, що для головного управління ДСНС у Херсонській області відповідно до їхнього запиту відвезли 150 сумок-баулів, пошитих за рахунок комунальних підприємств: «Райліс», теплових мереж Черкаського району та підприємця Віталія Шинкаренка.

«Також завдяки небайдужим підприємцям передали херсонським ДСНС-никам портативну акумуляторну станцію від ТОВ Viko Mebli та інверторний генератор від Dan Napadaylo. Пишаюся нашими представниками бізнесу, що наближають Перемогу», — підсумовує голова районної ради Олександр Василенко. ■

■ ДИПКУР'ЄР

Глобальний Південь проти Києва?

Бразильський карнавал на руїнах України

Тетяна ПАРХОМЧУК

Глобальний Південь демонструє свою заточеність на підтримку ХАМАСу та Палестини проти Ізраїлю. Війну в Україні він розглядає лише як можливість використати росію й примусити США рахуватися з їхніми внутрішніми національними інтересами. Зазначимо, що провідні країни Глобального Півдня — в союзі з Москвою та його членами (Бразилія, росія, Індія, КНР, ПАР) в міжнародній організації найбільших за площею та населенням країн, що розвиваються, — БРІКС.

Наразі політичну інтригу плетє президент Бразилії Луїс Інасіу Лула да Сілва. Як відомо, 18-19 листопада в столиці Бразилії Ріо-де-Жанейро має проходити Саміт G-20. Лула да Сілва хоче бачити там владіміра путіна.

Ритуал повернення легітимності путіна

Нагадаємо, що для закордонних вояжів кремлівського диктатора є серйозна перешкода — міжнародний ордер на його арешт. Тож у разі прибуття путіна в будь-яку з країн, котра ратифікувала статут Міжнародного кримінального суду (МКС), він там і має бути заарештований.

Бразилія також у числі цих держав. Але її президент Лула вже розпочав перемовини з ООН про отримання імунітету від судового переслідування під час візитів за кордон лідерами країн, які не входять до МКС. Такий собі хитрий хід навпростець городами.

Тож не варто сумніватися, що президент Бразилії — в команді путіна. Він досить прямолінійно і дещо жорстко відмовив президенту Франції Еммануелю Макрону не лише в підтримці України, бодай дипломатично, а й на правах господаря G-20 повертає путіну глобальну легітимність.

Московські пропагандисти не виключають можливості візиту путіна до Ріо-де-Жанейро на саміт G-20. І не варто тиснути на його страх перед Гаагою чи замахом на нього. Путін, отримавши гарантії не лише від офіційної Бразилії, а й Китаю та, можливо, й США, готовий буде до будь-яких ризиків. Незважаючи на театральний провал російських спецслужб у «Крокус-Сіті», в нього одна з найкращих у світі систем особистої безпеки.

Президент Франції це розуміє. Також він усвідомлює, яку небезпеку несе ймовірно використання G-20 проти України та НАТО. Він спробував натиснути на ідею президента Лулу — запросити незаконно обраного правителя росії — консенсусом усіх членів Великої двадцятки. Але Лула да Сілва хоч і нервово, але впевнено відкинув таку ідею.

Водночас ми зазначимо, що лутін може і не наважитися приїхати в листопаді до Бразилії, адже прорахувати всі ризики неможливо. Джин, якого він випустив із підмосковної пляшки «Крокуса», створив нову реальність, у якій старі правила і нові домовленості вже нічого не значать.

Хоча технологію легітимізації правителя росії, якого переслідують за агресію, воєнні злочини і злочини проти людяності та геноцид українців, уже продумано. В жовтні цього року, напередодні саміту в Бразилії, в столиці російського Татарстану Казані владімір путін головуватиме на міжнародному економічному форумі.

Щодо президента України Володимира Зеленського, то навряд чи він отримає запрошення на саміт G-20. Вочевидь, Глобальний Південь не хоче бачити лідера країни, котра через звітства кремля стікає кров'ю, та чути в емоційному зверненні Зеленського про страждання України.

Це частина генетичного культу виживання. Його не зламала культурна і духовна експансія європейців. Пригадаймо історію: під час коронації останнього вожда ацтеків Монтезума на його честь було вбито 12 тисяч молодих людей.

Перемовини між путіним і Зеленським?

Отже, владімір путін розколює світ і штовхає його до Третьої світової війни.

Цікаво, що рухає Глобальним Півднем: легенди минулого, ставка на ядерного переможця? Але в ядерній війні його точно не буде.

Проте ми зовсім не виключаємо наяв-

ність таємного плану президента Лули — влаштувати під егідою G-20 «мирний саміт» між путіним і Зеленським.

Водночас наприкінці січня Білий дім заявив, що він працює над довгостроковою стратегією в підтримці Києва у війні з росією.

Газета Washington Post зазначила про готовність Байдена відмовитися від надмірної уваги відвойовування територій. Мовляв, замість цього основний акцент робитиметься на наданні допомоги Україні у відбитті нових російських атак. Головне — визначити довгострокові цілі з укріплення бойових сил та економіки країни.

Зазначається, що американський документ гарантуватиме підтримку лише короткострокових воєнних операцій і посилюватиме розвиток ЗСУ в майбутньому, аби вони були потужними і здатними стримувати російську агресію. Цей проект також має включати програми із захисту, відновлення, розширення промислової та експертної бази України, а також допомоги країні у проведенні політичних реформ з метою інтеграції в західні інститути та організації.

Ідеться і про створення захисних «бульбашок» навколо українських міст для безпечної відновлення економіки та експорту, включно з металургією і сіль-

в офісі президента України розуміють, що Глобальний Південь не на боці України. Він із путіним. Якщо відкинути дипломатичне жонгливання і пропагандистські вкиди з боку Банкової, коаліція згаданих країн гуртується навколо росії під парасолькою БРІКС.

ським господарством. Непогана ідея, аби вона лише була реалізована.

Українські манівці

Головний координатор миротворчої стратегії президента, керівник офісу президента Андрій Єрмак заявляв, що в червні на першому глобальному саміті миру росії не буде. На другий — запросять, коли союзники й Глобальний Південь домовляться про кінцеву формулу компромісу, на який може піти Москва в Ріо-де-Жанейро.

Звісно, президент України і глава його офісу роблять якусь особливу ставку на Глобальний Південь для просування «Формули миру» Володимира Зеленського.

Водночас конгломерат цих держав є дещо нестабільним, суперечливим, внутрішньо конфліктним. Політика цих країн побудована здебільшого на суміші націоналізму, егоїзму й економічного популізму.

У них немає спільної платформи, окрім як антиамериканська та перманентна війни проти єврейської держави. Незважаючи на підписання декотрими з цих країн Авраамського договору. Названого, до речі, на честь сина Ноя Авраама, від якого, вважається, походять усі євреї й араби.

Американці довго розглядали Глобальний Південь як задній двір своєї імперії. Китай узяв його дешевими інвестиціями та підкупом урядів. Радянський Союз, а пізніше росія, — ідеями комунізму і потоками безплатної зброї для ліваків усіх

Що замислив президент Бразилії Лула да Сілва?

мастей, котрих США виштовхали з центральної геополітики.

Напівдиктатори, напівкомуністи стають ще й напівпофігістами, якщо певні пропозиції не приносять вигод їхнім інтересам.

Як відомо, Китай будував до них Шовковий шлях, а росія постачала зброю країнам заднього двору Вашингтона, провоку-

ючи агресію проти України. Для засудження військово-політичного керівництва росії — путіна, лаврова, шойгу та інших.

Очевидно, потрібно розділити дипломатію впливу і переконань країн Глобального Півдня у протидії агресії росії, яка несе ризики глобальної війни й загравання за лаштунками з елітами цих країн, котрі мають нерозривні та взаємозалежні зв'язки з кремлем.

Головним стратегічним бенефіціаром перемоги України у війні з росією все ще залишаються США. Під перемогою варто розуміти не стільки поразку росармії в Україні, як виснаження путіна. Він — єдиний носій агресії. Глобальної, з показовим використанням України. Іншої політично значимої фігури, впливової, із самостійною ідеологією війни, за більш як два роки її інтенсивної фази не з'явилося.

Путін і є основною кнопкою і пуску, і зупинки ескалації. Останнє в умовах закриття глави росії у скляний куб із броньованого скла є практично нереальним. Шанс обміняти на гарантії його безпеки відмову від президентської посади, після нещодавніх виборів, безнадійно втрачено.

Отже, переговори з ним неможливі. Він може бути лише переможцем. У будь-якій формі. Над цим працюють Салліван, Бернс і ціла армія переляканих, обережних, справжніх циніків, речистих корисних ідіотів, прямих агентів кремля та професійних шпигунів.

Наприклад, в Австрії, де зі 180 російських дипломатів третина є шпигунами, арештували офіцера з Федерального відомства захисту конституції й боротьби з тероризмом Егісто Отта. Про це написало чимало європейських ЗМІ. Він входив до великої шпигунської європейської мережі й передавав росії разом із кодами, шифрувальною таємною системою різноманітну секретну інформацію, фінансуючи кілерство російських спецслужб у Європі. Завіса.

Тим часом російсько-українська війна лише розганяється. Президент України говорить про ймовірність російського наступу от-от — наприкінці травня чи на початку червня. Тож ситуація може дійти до такої небезпечної точки кипіння, що в згаданих гіпотетичних перемовинах одночасно можуть стати зацікавленими США, Китай, Німеччина і Франція. Зрозуміло, що йдеться про компроміс, який може бути запропонований не в інтересах росії, але й не в інтересах України. Ми не готові зараз навіть приблизно описати його контури. ■

Міжнародна мережа агентів кремля

Нагадаємо, 2 квітня країни Глобального Півдня не підписали підсумкову декларацію 44 країн світу як основного документа конференції «Відновлення справедливості для України» — про засудження злочинів агресії росії та підтримку створення механізмів відповідальності спеціального трибуналу. З метою розслідування в Нідерландах та судового переслідування злочин-

МЕДИЦИНА

«Білі янголи» для поранених бійців

На Полтавщині роблять унікальні інструменти для вилучення куль

Ганна ВОЛКОВА

Волонтери з Кременчука посприяли проведенню тисяч успішних операцій з вилучення уламків. «Волонтерський штаб оборони Кременчука» став найбільшим виробником найпотужніших у світі магнітних екстракторів, які безоплатно передає військовим і цивільним медикам, а також ДСНС. Такі інструменти дозволяють лікарям виймати кулі та уламки боєприпасів не лише з-під шкіри та з кісток, а й із внутрішніх органів. Про роботу волонтерів розповів голова добровільної організації Олег Биков.

Важка робота для «Прометей»

«Мінно-вибухова травма... Уламок потрапив до правих відділів серця. З приймального відділення пацієнта відразу доправили до операційної. Вирішили обійтися малою кров'ю та спробувати видалити уламок наосліп, під рентгеном, за допомогою магніта. Якби не вийшло, то довелося б підключати апарат штучного кровообігу, можливо, зупиняти серце. Все вийшло з вашим екстрактором. Дуже вам вдячні».

«За допомогою цих невеликих інструментів ми максимально позбавляємо наших хлопців металу в їхніх тілах».

«Дякуємо, без ваших магнітів не обходиться майже жодне видалення уламків. Не розумію, як ми раніше без них працювали?».

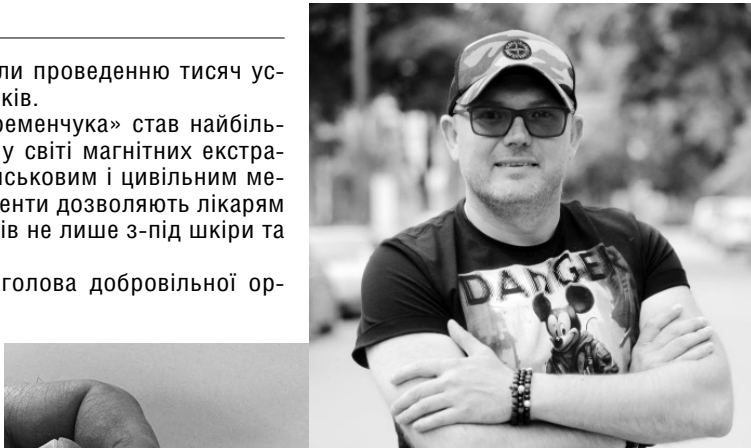
Подібних відгуків керівник «Волонтерського штабу оборони Кременчука» Олег Биков отримує дуже багато. Як від медиків, що працюють у прифронтових стабілізаційних пунктах, так і від спеціалістів військових шпиталів, від світил хірургії з Національного інституту хірургії і трансплантології ім. О. О. Шалімова, Національного інституту фізичної реабілітації ім. Ф. Г. Яновського, Інституту серця МОЗ України, який очолює знаменитий кардіохірург Борис Тодуров.

Екстрактори — компактні інструменти з магнітними насадками, які виготовляють у Кременчуці, дозволяють лікарям без зайвих ускладнень витягувати кулі та уламки боєприпасів не лише з м'яких тканин та кісток, а й із серця, легень, печінки.

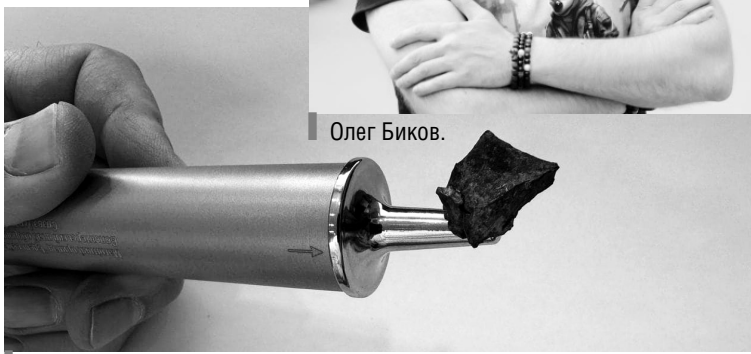
— Нещодавно хірурги з лікарні Мечникова у Дніпрі за допомогою наших магнітних інструментів дістали зі скроні пораненого велетенський уламок (сантиметрів зо три), який застряг у мозку на глибині до шести сантиметрів, — розповідає Олег Биков. — Загалом фото та відео операцій, які ми отримуємо від хірургів, передивляємося всією командою по кілька разів. Захоплюємося фаховістю наших лікарів, їхньою філігранною роботою і водночас заряджаємося новою енергією. Це стимулює рухатися далі. Тому ми весь час удосконалюємо свої виробы, розширюємо їхній асортимент.

Олег — за фахом юрист, працював адвокатом. З початку повномасштабного вторгнення практично повністю переключився на волонтерство й завдяки своїм організаторським здібностям буквально в перші місяці зумів налагодити повний цикл виробництва магнітних екстракторів ручного складання у великих масштабах.

— Понад 80 відсотків пора-

Олег Биков.

Уламок, який витягли диво-інструментом з голови пораненого.

Екстрактори дуже помічні в польових умовах.

нень на полі бою в сучасній війні спричиняють уламки, що утворюються при вибухах снарядів, мін, гранат та інших боєприпасів, — пояснює чоловік. — Найнебезпечніші з них осколки-блукачі. Але завдяки нашим виробам їх легко виявити в тілі пораненого і вилучити. Ще донедавна лікарі навіть не бралися за більшість дрібних уламків чи за складні випадки, коли був важкий доступ до чужорідного тіла або існував ризик пошкодити важливі кровоносні судини. І люди носили в собі міни уповільненої дії. Тепер таких точно буде набагато менше!

Якщо уламок чи куля застрягають у м'яких або кісткових тканинах на глибині до 5-6 сантиметрів, то їх досить легко дістають магнітним екстрактором «Едельвейс № 52» через раневий канал під місцевим наркозом. «Едельвейс» має дві короткі насадки, одна з яких шукає метал, а друга витягує. Його конструкція завдяки зворотному зв'язку з лікарями-практиками витримала вже кілька удосконалень. Нині розробники експериментують з неіржавіючими металами основи інструментів — шукають, який краще пропускає магнітну силу.

Інший вид магнітного екстрактора — з подовженою, 45-сантиметровою, насадкою — називається «Білий янгол». Ним користуються всі хірурги: кардіо-, торакальні, абдомінальні. Проводять інструмент через лапароскопічний порт, добираючись до місця ушкодження, і витягують усе зайве, що пристає до магніта.

А нещодавно волонтерський

штаб презентував нову вдосконалену розробку — екстрактор «Прометей». Його особливість у тому, що він має конусоподібну потужну магнітну насадку, а отже вона має більшу площу притягування металу. Ще одна особливість «Прометей» — його робоча поверхня виготовлена лише з полімеру, а не з металу, як інші.

Озброєні екстракторами медики після евакуації пораненого з поля бою чи району обстрілу можуть витягувати уламки в польових умовах. При використанні цих інструментів скорочується час операції, зменшується травмування, а одужання проходить набагато швидше.

Китайські магніти кращі за європейські

— Ми нічого не вигадували, — каже Олег Биков. — Ідея ж не нова. Перший екстрактор, який почали застосовувати в офтальмології, був виготовлений іще в XIX столітті у Великій Британії. Магніти під час оперативних втручань застосовували під час Першої та Другої світових воєн. Екстрактори є навіть у стандартах НАТО при наданні медичної допомоги пораненим.

Колись у невеликих кількостях їх виготовляли в Харкові на замовлення військово-медичного клінічного центру Північного регіону. Ми ж сьогодні стали найбільшим виробником найпотужніших у світі магнітних екстракторів. Зібрали всі напрацювання, весь досвід з використання цих технологій і зробили своє, найкраще, — найякісніше і найдешевше.

А головне — всі свої розробки ми передаємо військовим і

Хірурги користуються «Білим янголом», екстрактором з подовженою насадкою. Фото надані Олегом Биковим.

цивільним медикам, а також службі ДСНС, безоплатно. Ми — ті волонтери, які не просять коштів у одних, аби на них щось придбати й віддати іншим.

Основний елемент екстракторів, їхнє «серце», — потужний неодимовий магніт — кременчуцькі волонтери замовляють у Китаї. На відміну від такого ж, видобутого в Європі, він якісніший і дешевший. Закупці цього рідкоземельного металу сприяє навіть державний секретар посольства України в КНР Ірина Величка.

— З пані Іриною ми ніколи не бачились, але я з нею постійно на зв'язку, — каже Олег. — Телефоную, коли є потреба замовити магніти з певними характеристиками, за нашими кресленнями. І вона включається в перемовини з виробниками. Цей процес може тривати довго. Зате ми отримуємо не ширвжиток, а індивідуальні замовлення.

У розробці й виготовленні магнітних скальпелів, як іще називають екстрактори, задіяні багато людей та організацій: київська IT-компанія, фахівці з Харкова, зі Світловодська Кіровоградської області, Кременчука. Хтось забезпечує виробництво металом, хтось — медичними полімерами, хтось складає всі деталі до купи на верстатах із числовим програмним управлінням і наносить гравіювання. На всіх волонтерських виробках, до речі, вигравіювано: «Не для продажу». Це лейбл виробника.

У команді також є два технологи, які експериментують з удосконаленням виробів.

Про те, звідки беруть кошти на виготовлення таких необхідних в умовах війни приладів, пан Олег не каже. Не приховує, що собівартість комплексу з трьох інструментів — близько 10 тисяч гривень. Але одразу ж наголошує:

— Ми не робимо на цьому бізнес. Це моя місія і місія тих, хто поряд зі мною. Продавати товар за собівартістю, як дехто з волонтерів це робить, не в наших правилах. Ми хочемо одного: щоб про кременчуцькі екстрактори знало якомога більше рятівників

і щоб вони якомога активніше застосовували їх на практиці. Адже йдеться про збереження здоров'я і життя українців. Нас не так багато. І ми повинні турбуватись одне про одного.

Команда Олега Бикова не втомлюється розвозити і розсилати свої виробы по лінії фронту. У неї є бусик, то він за вісім місяців намотав уже 50 тисяч кілометрів! Побував у 600 точках з гуманітарним вантажем. Загалом команда передала медикам уже понад тисячу приладів.

■ Як довго вони служать? Чи можна їх стерилізувати? — цікавився у свого співрозмовника.

— Так, вони піддаються стерилізації формаліном, але не в автоклаві. Важко сказати про якийсь строк служби, бо ми цього не досліджували. Часто інструменти просто розбиваються. Але я напевне знаю, що головний травматолог Південної залізниці, доцент кафедри хірургічних хвороб медичного факультету Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна, лікар-ортопед вищої категорії Борис Введенський за допомогою наших пристроїв провів близько півтори тисячі успішних операцій з вилучення куль та уламків.

■ Скільки часу потрібно на виготовлення екстрактора?

— Ми виготовляємо партіями не менш як по сотні штук, і на це йде кілька тижнів.

■ Працюєте з коліс?

— Ні, у нас завжди є певний запас, щоб у разі гострої необхідності ми могли якомога швидше доставити інструменти адресату. До речі, зараз відправлятиму набір в Одесу. Там хірург однієї з клінік якийсь час позичав екстрактор у свого колеги, але тому це набридло і він просто дав номер свого телефону зі словами: «Телефонуй Бикову і замовляй собі».

■ Інші медики також можуть звертатися до вас у разі потреби?

— Звісно. Записуйте номер! (067)971-60-06. Зв'язатися зі мною можна також через Telegram https://t.me/oleg_bukovkremen. ■

Анатолій СИГАЛОВ

Штурмуючи рейхстаг

1 вересня 1939 року в Горайствівській середній школі, що на Сумщині, як і по всій Україні, розпочався новий навчальний рік. Серед старшокласників і викладачів тільки й розмов було, що про початок війни: всі співчували полякам, ганьбили німців, вірогідність війни між Німеччиною та СРСР навіть не обговорювали, адже щойно підписано Пакт про ненапад між обома країнами. І тим паче ніхто не припускав, що саме серед учнів їхньої школи перебуває людина, якій історія відвела найпочеснішу роль: встановити у столиці рейху прапор Перемоги, поставити крапку в такому вселенському лихові, як світова війна.

Ця людина — Олексій Берест. Закінчивши школу, він почав було опановувати професію тракториста, аж раптом повістка з військомату. Ще юнаком пройшов він Фінську війну, а в Другу світову вступив досвідченим офіцером. У складі 1-го Білоруського фронту пройшов з боями по неосяжних просторах СРСР і Європи, дійшов до Берліна. А коли очолювані ним розвідники впритул наблизилися до фашистського лігва — рейхстагу, Олексія викликав командир 756-го полку 3-ї Ударної армії полковник Зінченко:

— Вам доручається почесна й відповідальна місія: встановити це знамено, яке надалі називатиметься прапором Перемоги, на фашистському рейхстазі. Завдання не з простих, тому разом з вами підуть молодший сержант Щербина, зв'язковий П'ятницький, сержант Єгоров, молодший сержант Кантарія. Ніхто з вас не знає Берліна, тож оця карта допоможе вам зорієнтуватися, рейхстаг на ній обведений червоним колом...

Зі згорнутим прапором і картою в руках Берест з'явився перед підлеглими йому бійцями. Вони підвелися наче по команді, а Олексій наказав: «За мною!».

Передавши прапор Петру П'ятницькому, Берест поглянув на карту: навпроти рейхстагу була площа Кенігсплац. Проте площа вона була ще місяць тому, а зараз лежала під руїнами. Маючи орієнтир, бійці короткими перебіжками рушили у смертельну путь. Скоро зрозуміли: саме у рейхстазі засіли залишки берлінського гарнізону, та не вони, виснажені й деморалізовані, становлять загрозу, а добірні підрозділи СС, які фанатично трималися до останнього — билася за кожен поверх і навіть за кожну кімнату...

Розчищаючи шлях — де автоматними чергами, а де й гранатами, бійці лейтенанта Береста не стрімко, та все ж просуvalися вперед. Проте полковник Зінченко прокричав по радіо наказ: у бої не вступати, просуватися на верхні поверхи, ваша мета — горище і дах. Повідомив також, що за їхнім просуванням стежить найвище військове керівництво і вже надіслало відчутну підмогу.

І справді, на площі Кенігсплац з'явилися танки й підрозділи піхоти, які оточили рейхстаг по всьому периметру, викликавши вогонь на себе. Це полегшило просування нагору групі Береста, і о 14.25 Петро П'ятницький передав по радіо: «Пройшов перший поверх!».

Ці хвилюючі слова полковник Зінченко передав командуючому 3-ї Ударної армії генерал-полковнику Кузнецову, а той у свою чергу — Ставці Верховного головнокомандування.

Впадало у вічі, що цільність німецької оборони на вер-

ПОСТАТІ

Крапка у Другій світовій

Її поставили Герої України Олексій Берест та Кузьма Дерев'янку

Уродженець Сумщини Олексій Берест встановив прапор Перемоги над німецьким рейхстагом.

Кузьма Дерев'янку, курсант Харківської школи.

них поверхах рейхстагу була значно більшою, тож просування уповільнилося. Іще сім годин (!) знадобилося групі Береста для того, аби пожежними сходами вискочити на горище, а звідти — до отвору, що вів на дах. І тут від отриманого поранення застогнав Петро П'ятницький. Його підхопив на руки Петро Щербина, а Єгоров і Кантарія з прапором в руках підбігли до отвору. Та одразу зупинилися: худорляві й низькі на зріст, вони були безсилі подолати неабияку висоту. І тоді живою драбиною став Олексій Берест: високий і дужий, він підставив зчеплені долоні й повипштовхував їх на дах. Піднявся й сам.

Від виснаження й пташиної висоти у кожного запоморочилося в голові, і був великий ризик скотитися вниз. Та поруч стояла бронзова скульптура кайзера Вільгельма, що сидів на коні. Берест приставив прапор до витягнутої руки кайзера, Єгоров і Кантарія намертво прив'язали його солдатськими ремнями. Годинник на руці Береста показував 21 годину 50 хвилин, а день він запам'ятав на все життя — 30 квітня 1945 року...

І вже наступного дня Військова рада 3-ї ударної армії надіслала письмове подання на присвоєння найвищої військової відзнаки — Золотої Зірки Героя:

— лейтенанту Бересту Олексію Прокоповичу;

— полковнику Зінченку Федору Матвійовичу;

— молодшому сержанту Щербині Петру Денисовичу;

— молодшому сержанту П'ятницькому Петру Микитовичу;

— сержанту Єгорову Михайлу Антоновичу;

— молодшому сержанту Кантарії Мелітону Вахтанговичу.

Генерал Кузнецов розумів, що кожен з цих людей увійшов в історію. Це означало, що кандидатури розглядатиме Сталін, який і ухвалить рішення.

Входячи до вузького кола наближених до Сталіна людей, командувач знав, що «батько народів» визнає лише два народи — росіян і грузинів, для решти він був не «батьком», а вітчимом. І генерал вирішив не ризикувати: на Золоту Зірку Героя висунув росія-

нина Єгорова і грузина Кантарію, українців Береста, Зінченка, Щербину, П'ятницького особисто нагородив орденами Червоного Прапора, полковника Зінченка, крім того, призначив командантом рейхстагу. І знадобилося цілих 60 років (!), аби справедливість узяла гору: 6 травня 2005 року президент України Віктор Ющенко присвоїв лейтенанту Бересту Олексію Прокоповичу звання «Герой України».

І на Тихім океані...

А Друга світова тим часом тривала. Поразка Німеччини не справила ніякого враження на її союзників — японців, які продовжували фанатично битися і на всі пропозиції скласти зброю відповідали рішучою відмовою. І ось тут знадобився ще один славний син України — Кузьма Дерев'янку.

Він народився 4 листопада 1904 року в селі Косенівка, що біля Умані, в родині Миколи і Секлети Дерев'янків. Зростав у благословенному Шевченковому краї, а коли йому виповнилося три роки, до хати увійшли жандарми й забрали батька — за участь у революції 1905 року. Секлета насилу вмовила пристава, аби дозволив поїхати у заслання разом із чоловіком і дитиною. Отак і опинилися вони на краю світу — в глухому поселенні з назвою Великий Устюг, що на Вологодщині.

Україна... Рідний, благословенний край, про який так часто розповідали батьки... Побувати там стає найзаповітнішою мрією Кузьми. А поки що він, рано подорослішавши, працює у полі батраком, вантажником на залізниці, каменярем у гранітному кар'єрі. 1922 року він був призваний до лав робітничо-селянської армії. Вологодський повітовий військомат врахував його українське походження, а також і те, що вмів читати й писати, і направив у Київську військову школу.

Опинитися на батьківщині — то був неабиякий успіх хлопця з української глибинки. Тут, у військовій школі, він чи не вперше у житті поїв досходу, а коли у військовій формі виходив у місто, ловив на собі захоплені погляди дівчат...

А доля й далі посміхалася

кмітливому й стрункому юнаку: на урочистості з нагоди закінчення школи несподівано прибув командувач військами Київського особливого військового округу командарм 1-го рангу Йона Якір, який особисто підписав на направлення Дерев'янку для продовження навчання у Харківській школі військових старшин, де умови життя курсантів були набагато комфортнішими: якщо у Київській військовій школі Кузьма жив у казармі, розрахованій на двадцять осіб, то тут, у Харкові, курсантів селили по четверо. І Кузьма дуже зрадів, коли його кімната стала «українською»: крім Дерев'янка, в кімнаті оселилися Осип Сухоребрій та Петро Буцан. Щоправда, було ще одне місце, на яке, як очікувалося, розмістять українця.

І він не забарився, отой четвертий мешканець — такий, яких хлопці-українці ніколи не бачили. Оразу відрекомендувався: Сігіміцу Каноя, член японської імператорської сім'ї. Хлопці остовпіли: всі курсанти — діти робітників і селян, і раптом... член імператорської сім'ї. У це не хотілося вірити. Та коли японцю відвели окреме місце в ідальні й готувати йому почав кухар-японець, усі все зрозуміли. Та Каноя цим не хизувався, в житті був урівноважений і тихий. Одне погано: в нього не можна було списати, бо лекції він записував ієрогліфами. Це були досить дивні й заплутані знаки, які Осипа і Петра не зацікавили, а от Кузьма почав до них придивлятися, знаходити відмінності. Помітивши зацікавленість українського друга, Сігіміцу пояснив:

— Ієрогліфи — це священні письмові знаки, фонетичні символи, загальна кількість яких дорівнює 50 тисячам, але у побутовій мові японці використовув-

ють 4-7 тисяч. Кожний ієрогліф і навіть риска виражають слово або поняття. Приміром, три вертикальні палички, обведені квадратом, японець прочитає так: «Цьогоріч весна прийшла рано, у садах розквітла сакура...»

Європейцю усе це неможливо було збагнути. Сігіміцу ж читав і писав із вражаючою легкістю...

За пів року спілкування з курсантом-японцем, виконуючи його письмові завдання, Кузьма Дерев'янку засвоїв японську мову більш-менш пристойно.

А далі — новий щабель його кар'єри: дізнавшись, що у Військовій академії ім. Фрунзе відкрився східний факультет, Дерев'янку звертається з рапортом до командарма Йони Якіра, якого призначено на відповідальну посаду начальника Головного управління військово-навчальних закладів СРСР. Ніхто не відає, чи пригадав командарм курсанта-початківця, якого колись направив на продовження навчання у Харків, але на рапорті Кузьми з'явилася резолюція: «Дозволити».

У цей час (середина тридцятих років) Радянський Союз почав загравати з комуністичним Китаєм, і на східному факультеті академії ім. Фрунзе військових перекладачів навчали тільки китайської мови, яка Дерев'янку була ні до чого, бо на той час він уже досить пристойно володів японською. На щастя, його не змусили силоміць вивчати китайську, мовляв, японська — це теж східна мова, але вивчайте її самотужки, бібліотека академії до ваших послуг.

Улітку 1935 року в СРСР запровадили звання «маршал Радянського Союзу», одним із перших його удостоївся популярний у країні Михайло Тухачевський. З цієї нагоди на зустріч зі слухачами його запросило керівництво

Уродженець Черкащини генерал Кузьма Миколайович Дерев'янок на борту американського лінкора «Міссурі» ставить останню крапку в Другій світовій війні.
Фото з архіву автора.

академії. І він приїхав — молодий, красивий, стрункий, і в заповненому вщерть актовому залі вийшов на трибуну. Про себе — жодного слова, розмову повів про поточний момент...

Те, що сталося невдовзі, в Кузьми Дерев'янка викликало жах і глибоку душевну кризу: обидва його кумири — маршал Тухачевський та командарм Якір — виявилися, як це довели наші «доблесні органи», не ким іншим, як... німецькими шпигунами. Уміло замаскувавшись, вони завдали непоправної шкоди Червоній армії, і тому вирок для цих німецьких псів єдиний — розстріл. Його вимагали на мітингах, які пройшли по всій країні, водночас люди схвалювали пильність органів ОГПУ, прозорливість і далекоглядність великого Сталіна...

А той тим часом як вірний продовжувач справи Леніна заходився втілювати в життя ленінський постулат про перемогу революції у світовому масштабі. Після невдалої підтримки республіканців в Іспанії на чолі з комуністкою Долорес Ібаррурі Сталін почав розігрувати далекий східну карту, роблячи ставку на таких ватажків «народно-визвольного руху», як Мао Цзедун у Китаї, Чойбалсан у Монголії. Юридично-правовою базою підтримки цих лідерів стали договори від 12 березня 1936 року про взаємодопомогу між СРСР та Китаєм і Монголією.

Та раптом несподівано для всіх у гру втрутився такий авторитетний гравець на Далекому Сході, як мілітаристська Японія. Примкнувши до блоку фашистських держав — Німеччини й Італії, Японія кинула свою добре оснащену армію на Монголію, захопивши силоміць велику територію по периметру річки Халхін-Гол. У відповідь Радянський Союз протиставив загарбникам війська Забайкальського та Далекосхідного фронтів — бойові дії розпочалися...

І враз випускник східного факультету академії ім. Фрунзе капітан Кузьма Дерев'янок став найнеобхіднішим для збройних сил СРСР. Його негайно викликали до Генерального штабу, де начальник штабу генерал Смородінов ввів його у курс справ:

— Завдяки успішним діям нашого Далекосхідного фронту взято в полон близько ста японців, у тому числі й командного складу. На допитах усі вони дають цінні покази, але японською мовою, яку в нас не розуміє ніхто.

Смородінов витягнув і поставив на стіл невелику валізу:

— Даю вам одну годину. Зберіть у цю валізу речі першої необхідності й сьогодні ж спеціальним літаком вас доставлять на Далекосхідний фронт у ставку генерала Штерна.

Хоча Кузьма був добре підготовлений фізично, шість годин польоту добряче втомили його. І він відверто зрадів, коли на аеродромі, за який правив випалений степ, побачив легкову «емку» командуючого фронтом. Коли приїхав у ставку, генерал Штерн не дав йому і хвилини перепочинку, тож Дерев'янок одразу взявся до справи. Окреме приміщення, де він розмістився, охороняли вартові, а конвоїри приводили японців на допит. Свідчення давали охоче, бо після допиту отримували миску баланди. Рядові солдати знали небагато, а от старший командний склад надавав чимало цінних свідчень. Не покладаючись на пам'ять, Кузьма багато чого занотовував у спеціальному щоденнику, який тримав під

рукою.

А рівно за тиждень Москва відкликала його, посилаючи за ним літак. Там просто з Тушинського аеродрому його привезли до Генерального штабу, де на нього чекав генерал Смородінов. Він був помітно схвилюваний:

— Ваші донесення хоче заслухати товариш Сталін...

Кузьма востаннє погортав свої записи, основні тези окреслив червоним олівцем.

Сухо привітавшись, не звернувши увагу на Смородінова, Сталін без будь-якого вступу звернувся до Дерев'янка:

— Як ви вважаєте, яку основну мету переслідує японська вояччина провокаціями на річці Халхін-Гол?

— Як засвідчили командувач 6-ї Хайдарської армії генерал Камацубара, вищі офіцери Отана й Факуба, задум був такий: згідно з даними їхньої розвідки, Монголія не здатна завдати удару у відповідь і спиратиметься на втручання СРСР. А СРСР у свою чергу через віддаленість від центру цих рубежів матиме проблеми з військовим постачанням і зв'язком, а отже — не зможе втрутитися в конфлікт, тож напад на Монголію там розглядають як перевірку боєздатності СРСР.

— Як оцінюєте ви японську армію? — запитав Сталін далі.

— Японський солдат добре підготовлений, особливо для ближнього бою. Він дисциплінований, ретельний, відважний у бою, особливо в оборонному.

Молодий командний склад також підготовлений добре, прагне перемоги за будь-яку ціну. Щоправда, є й фанатики, які в полон не здаються, вчиняючи самогубство. До неоліків слід віднести те, що японські офіцери малоініціативні, «від себе» команд не віддають, чекають вказівок командування.

Щодо технічного оснащення японської армії, вважаю його відсталим. Їхні танки — це перероблені наші МС-1, те саме скажу й про літаки: це дещо покращені «Л-16», які в нас зняті з виробництва. Не краще оснащена й їхня гвардія, так звані імператорські війська, які й здійснили напад на дружню нам Монголію...

Грунтовна доповідь сподобалася Сталіну: коли через пів року японці визнали поразку й відступили з Халхін-Гола, уродженець Черкащини Григорій Штерн став Героєм Радянського Союзу, інший її уродженець — Кузьма Дерев'янок — отримав орден Леніна і підвищення по службі.

Ледве «розібрався» з японцями на сході, аж тут німецька навала на заході, яка виявила кричущу невідповідність СРСР до війни. Як кавалеру ордена Леніна, що має досвід спілкування з ворожим військом, Кузьмі Миколайовичу пропонували тилову посаду в наркоматі оборони, але він як справжній патріот віддав перевагу передовій, ставши начальником штабу 53-ї, 57-ї та 4-ї гвардійських армій Північно-Західного (згодом 3-го Українського) фронту, — армій, що відзначилися в битвах, на яких вирішувалася доля країни. А 19 квітня 1945 року генерал-лейтенант Дерев'янок відзначився при штурмі Берліна...

Перемога... Кузьма Миколайович почав складати плани мирного життя, не маючи навіть гадки про те, що саме йому, уродженцю української глибинки, доля доручить поставити останню крапку і саме він сповістить про закінчення Другої світової війни...

А почалося все з того, що 17 липня 1945 року в німецькому Потсдамі зібралася «велика трійка» — лідери СРСР, США та Великої Британії, аби підбити риску у війні, яка скінчилася для Радянського Союзу, але продовжувала палати на Далекому Сході й Тихому океані, де войовничих японців ще не перемогли не такі вже войовничі американці. І тому президент Америки Гаррі Трумен нагадав Сталіну в приватній розмові:

— Упродовж війни ви, пане генералісимус, домагалися, аби Сполучені Штати відкрили у Європі другий фронт. 6 червня 1944 року висадкою в Нормандії ми виконали ваше прохання. Тепер виникла дзеркальна картина: ми б'ємося з японським мілітаризмом у басейні Тихого океану і просимо вас відкрити другий фронт на суходолі...

Сталін запевнив, що Радянський Союз без зволікання відкриє другий фронт, але після того, як перекине військову техніку із Заходу на Схід.

8 серпня 1945 року Радянський Союз оголосив війну Японії, яка проти 1-го та 2-го Далекосхідних фронтів виставила до сить потужну Квантунську армію — 49 дивізій та 7 елітних (самурайських).

І для Кузьми Миколайовича все повторилося: знову виклик до Генерального штабу, знову терміновий виліт. Коли приземлився в китайському Далані (у перекладі — порт Дальній), бойові дії вже йшли повним ходом. З'явилися й перші полонені, які ніякої стратегічної інформації не надавали. Та раптом на черговому допиті один з них повідомив, що він є офіцером зв'язку, проти радянських військ зброю не застосовував, а тому просить пощади, бо без нього хвора мати скоро помре.

І тут Кузьмі Миколайовичу саянула думка:

— Яким чином ваш генеральний штаб віддавав накази з'єднанням, які перебували на відстані сотень кілометрів?

— По рації, по закодованому пеленгу. Дерев'янок пообіцяв звільнити його, якщо він налаштує пеленг через переговорний пристрій «Енігма», яким широко користувалася німецька розвідка.

Японець миттєво зробив це, і генерал Дерев'янок отримав змогу прослуховувати... командувача Квантунської армією генерала Ямаду, начальника генерального штабу Девана. В руках у Дерев'янка опинилися безцінні стратегічні дані, по мірі їхнього надходження він перекладав їх і тією ж «Енігмою» передавав Генеральному штабу, і вони опинялися на столі Верховного головнокомандувача. Це дало змогу завдати удари на випередження і в рекордно короткий термін — за 23 дні (!) — розбити японців на суходолі. В ході бойових дій улавилися маршали Василевський, Малиновський, Мерецков, генерал армії Пуркаєв. Кожен із них вважався переможцем і кожен бачив себе тим, хто прийме акт капітуляції Японії.

Та сталося інакше. 1 вересня 1945 року надійшла телеграма, підписана Сталіним і начальником Генерального штабу Антоновим: «Від імені Радянського Союзу Акт капітуляції Японії прийняти генералу Дерев'янку К. М.».

2 вересня 1945 року генерал Кузьма Дерев'янок піднявся на борт американського лінкора «Міссурі», де все було готове до урочистої церемонії. Першим акт підписали міністр закордонних справ Японії Мамору Сігеміцу та начальник генерального штабу Йосідзіро Умедзу. Від імені США акт підписали генерал Макартур та адмірал Німітц. Далі за стіл сів українець Кузьма Миколайович Дерев'янок. Підписавши, поставив, як і зазвичай, крапку.

І то була остання крапка в кровопролитній Другій світовій війні.

Р. С. 7 травня 2007 року президент України Віктор Ющенко, відзначаючи «видатні дипломатичні заслуги в повоєнному врегулюванні міжнародних відносин», присвоїв Дерев'янку Кузьмі Миколайовичу високе звання «Герой України».

Як москалі приватизували Перемогу

24 червня 1945 року в Кремлі урочисто відзначали поїно отриману перемогу. Крім військових, на прийомі були представники науково-технічної інтелігенції, письменники, актори, музиканти, перемовні робітники й селяни.

Під бурхливі оплески з келихом шам-

панського в руках до мікрофона підходить вождь радянського народу Йосиф Сталін. Коли встановилася тиша, небагатомовний Сталін вимовив лише кілька слів:

— Я пью за великий русский народ, народ-победитель.

І всі наступні промовці під оплески й вигуки «ура!» почали здоровити й славити «великий російський народ». Наче не було на фронті українців, євреїв, народів Кавказу й Середньої Азії.

Догматична й скам'яніла радянська пропагандистська машина отримала сигнал: з'являються тисячі художніх творів, в яких переможцями змальовують етнічних росіян: у провідних театрах країни пройшла п'єса Костянтина Симонова «Русские люди», не знала обмежень у накладі книга Олексія Толстого «Русский характер», Василь Тьоркін Олександра Твардовського й Стор Лопакін Михайла Шолохова з баянами й жартами без проблем дійшли до Берліна, бородачі сибіряки Георгія Маркова й вусаті далекосхідники Михайла Бубоннова з вигуками: «За Сталіна!», «За матушку-Русь!» — добивали ворога у рейхстазі...

Отак на догоду Сталіну виглядала перемога, і жодному з представників інших 128 націй і народностей, що населяли СРСР, у ній не знайшлося місця...

Характерний приклад. Коли точилися бої за Україну, Олександр Довженко зняв фільм «Україна в огні». Коли Сталін подивився цей фільм у своєму кінокабінеті, його охопила невимовна лють: він звелів викликати Довженка на килим, для чого скликав спеціальне засідання політбюро.

Не передчуваючи нічого поганого, Довженко увійшов до кабінету Сталіна, розуміючи, що на нього тут чекають. Сталін одразу перейшов до діла:

— Ваші головні герої — Кравчина, Запорожець, та й усі інші — українці, і спілкуються вони українською мовою. Ви що, не помітили на фронті росіян?

— Україна поруйнована і пограбована як ніяка з інших республік СРСР. Кому ж, як не мені, уродженцю України, було сказати про її рани, які й за десятки років не загояться?..

— Ви дивак, Довженко, — несподівано заговорив Берія, — зробите ваших героїв росіянами, нехай вони заговорять російською — і будь ласка, кінопрокат до ваших послуг...

У Радянському Союзі, як і в росії, ніколи не бракувало українофобів.

Поки Україна входила до складу СРСР, вони мовчки сиділи по своїх лігвах. Та от Україна виборолла Незалежність, вийшла зі складу СРСР, від чого він тут же й розпався, отут вони й повиязили: «Память», «Русский блок», «Русское единство» й найагресивніший «Русский мир», який очолив «маленький сірий чоловічок», як охрестила його наша Ліна Костенко.

Прагнучи в усьому наслідувати «великого» Сталіна, а найперше — в оцінці отриманої Перемоги, маленький сірий чоловічок пішов навіть далі: відкриваючи парад з нагоди чергової річниці Перемоги, він заявив: «Росія могла виграти ту війну і без участі України».

Та Україні начхати (даруйте на слові) на маячню кремлівського військового злощинця, бо її внесок у справу Перемоги одразу по війні оцінено на міжнародному рівні: саме «за героїзм українського народу в перемозі над фашизмом», як зазначив тодішній Генеральний секретар ООН норвежець Трюгве Лі, Україну було прийнято до Організації Об'єднаних Націй, і вона на рівних увійшла до блоку держав антигітлерівської коаліції, таких як Сполучені Штати Америки, Радянський Союз, Велика Британія, Франція.

Інаостанок: не треба бути фаховим військовим, щоб проаналізувати «бойовий» шлях «другої армії світу» у війні з нами: ця армія успішно нищить впорядковані українські міста, знищуючи мирне цивільне населення. Така «армія» без участі України, без всебічної допомоги Сполучених Штатів, без відкритого ними ж Другого фронту, про який благав Сталін, ніякого успіху в тій війні не досягла б. І як Акт великої історичної справедливості ми в Україні сприймаємо той факт, що останню крапку в кривавому Армагеддоні, який забрав життя 50 мільйонів (!) людей, поставили не співгромадяни маленького сірого чоловічка, а великі українці — Олексій Берест та Кузьма Дерев'янок. ■

КНИЖКОВА ПОЛИЦЯ

Героїчний чин ОУН

Як діяли Олег Ольжич, Олена Теліга й інші патріоти в окупованому Києві та інших містах у Другу світову війну

Тарас ГОЛОВКО

Досвід попередніх поколінь українців, набутий у героїчній боротьбі заради утвердження української державності, має особливу цінність у нинішній російсько-українській війні. Це твердження підсилюється художньо-документальною повістю Богдана Червака «Окупація, або Правда про український Київ 1941—1942 рр.». Автор переносить читача у драматичні й трагічні події перших місяців і років Другої світової війни, коли нацисти окупували Київ. У захопленій німцями українській столиці в цей час діяли нелегальні осередки Організації українських націоналістів.

Серед героїв повісті — відомі українські патріоти Олег Ольжич і Олена Теліга. Потрапивши до міста у складі похідних груп, спрямованих проводом ОУН в Україну влітку 1941 року, вони разом із друзями-однодумцями розгорнули тут підпільну роботу.

Українські патріоти — загроза тоталітарним режимам

Повість складається зі створених на підставі документальних даних нарисів: «Олена Теліга», «Андрій Мельник», «Володимир Багазій», «Іван Рогач», «Українське слово», «Базар», «Мельниківці-бандерівці», «Арешт», «Микола Величківський», «Олег Ольжич. Остання зустріч». Так, у роки війни Олег Ольжич очолював Революційний трибунал Організації українських націоналістів, був заступником голови Проводу українських націоналістів полковника Андрія Мельника і за його дорученням, по суті, керував усім націоналістичним підпіллям в окупованій нацистами українській столиці. Намагалися полегшити долю киян, які потерпали від голоду, холоду, хвороб і свавілля гітлерівців, поширювали інформацію про Україну серед денационалізованих за десятиліття сталінською пропагандою киян, ще й виявляли при цьому законспірованих серед них радянських агентів.

Богдан Червак уперше оприлюднює невідомі досі факти, пов'язані з діяльністю підпільної мережі ОУН у Києві й інших містах України в 1941—1942 роках. Деякі з них стосуються Олени Теліги — української поетеси та публіцистки. Вона безкомпромісно утверджувала українськість в умовах як більшовицької, так і нацистської навали. Автор, зокрема, розмірковує про її поетичну творчість, що формувалася під впливом авторитетного в націоналістичних колах у 1920-30-х роках публіциста-ідеолога Дмитра Донцова. У формі художнього діалогу між Оленою Телігою і Олегом Ольжичем зображено мотиви самопожертви української патріотки, для якої фізична смерть ніколи не ставала на заваді героїчному чину.

Такі риси характеру, за великим рахунком, були притаманні переважній більшості українських націоналістів, які власним життям розплачувалися за ідейні переконання. Євген Коновалець був одним з тих, хто сплатив найвищу ціну за святу справу — побудову Української держави, яка, як той Фенікс, постола з руїн і попелу в 1917—1921 роках. Повз увагу автора не проходить жодна важлива віха з біографії видатного українського державного діяча першої половини ХХ століття, який долучився до створення потужної організації на терені східної Європи, що мала на меті здобути Українську державу збройним шляхом.

За досить короткий час ОУН стала тією силою, яку почала боятися Москва. Відчуваючи реальну загрозу сталінському режиму, що чинив масштабні злочини на підконтрольній йому українській території, особливо після Голодомору в Україні 1932—1933 років, кремлівські стратеги за будь-яку ціну прагнули фізично ліквідувати Євгена Коновальця — нового лідера всенародного спротиву, який був реальною силою проти російсько-радянської колонізації. Загибель Євгена Коновальця у травні 1938 року в результаті спецоперації, спланованої енкаведистами, на короткий час дезорієн-

Богдан Червак «Окупація, або Правда про український Київ 1941—1942 рр.»

тувала ОУН. Однак, переконує Богдан Червак, ситуація докорінно змінилась, як тільки на чолі націоналістичного руху став його соратник часів визвольних змагань Андрій Мельник — полковник армії УНР.

Автор не оминає у книжці інший драматичний момент, що виник унаслідок розколу в націоналістичному середовищі у передвоєнні роки. Йдеться про ще одного формального лідера націоналістичного руху на теренах Західної України — Степана Бандеру, котрий виступав за збройне завоювання незалежності України на відміну від більшості «поміrkованих».

На тлі тактичних, психологічних та персональних розбіжностей стався розкол в ОУН на еміграції в 1940 році. Утворилося два націоналістичні крила: ОУН (б) — бандерівці, ОУН (м) — мельниківці. Проголошення 30 червня 1941 року у Львові Акта відновлення Української держави соратниками Степана Бандери — Ярославом Стецьком і Романом Шухевичем, яке з незрозумілих причин не згадує автор книги «Окупація...», є начиним підтвердженням цього. Ба більше, саме після проведення зборів за участю представників української інтелігенції, української церкви, очільників ОУН (б) в столиці Галичини, на яких було прийнято й оприлюднено цей державної ваги документ, стало всім зрозуміло, що Гітлер і більшість його спільників, за винятком, можливо, окремих лідерів НСДАП, приміром Альфреда Розенберга, не підтримують ідею суверенної Української держави в контексті нацистської політики «життєвого простору на Сході». Вона, як відомо, закріплювала виняткове право третього рейху визначати майбутню долю східноєвропейських народів, які опинились на окупованих німцями територіях у роки Другої світової війни, і згідно з расовою теорією, проголошеною ідеологією німецького націонал-соціалізму, зараховувала їх до неповноцінних етносів.

Олена Теліга з товаришами перед походом в Україну: Орест Оршанський-Чемеринський, Олена Теліга, Улас Самчук (перший ряд), Михайло Михалевич, Омелян Коваль, О. Руссов (другий ряд). Львів, літо 1941 року.

Архівне фото.

Єдність українців долає ворога

Чи був на користь українській нації поділ у націоналістичному русі в умовах спочатку радянської окупації, якщо йдеться про приєднання Радянським Союзом Західної України до УРСР після підписання сумнозвісного пакту Молотовим і Ріббентропом у 1939 році, а потім і німецької? Категорично — ні.

Богдан Червак у художньо-документальній повісті дуже переконливо моделює сцену, в якій Олег Ольжич, емоційно звертаючись до бойових побратимів, дає власну оцінку деструктивним процесам, коли українські патріоти з різним баченням тактики і стратегії побороювання ворога нерідко ставали жертвами одне одного, тим самим завдаючи непоправної шкоди всьому націоналістичному рухові: «Це є той Дух Руїни, дух стегу, який покутує в психічному укладі нашого народу від Княжої доби, почерез Гетьманщину й Визвольні змагання 1917—21 років аж по сьогоднішній день. Це той дух, який дав нам в історії Тетерю, Брюховецького, Сірка, Пушкаря, які бунтувалися проти власних гетьманів і змовлялись зі сусідами то з півночі, то з заходу, виступали з ними проти власного народу й гетьманів та видавали їх ворогам на палі або й самі їх убивали».

Останні слова з цієї натхненної промови Олега Ольжича з легкої руки автора сприймаються надто пророчо у наш сповнений драматизму час. Вони фактично є зверненням незламного патріота і щиро відданого визвольній боротьбі бійця до майбутніх поколінь українців: «Мусимо пам'ятати про одне, а саме: що нам сьогодні так само, як упродовж цілих століть, залишається лише моральна сила й постава. Наша суспільність мусить викресати із себе таку моральну силу й зайняти таку поставу, яка б знищила Духа Руїни, а руйнівників заставила б мовчати».

Згадки у 1941-му про лицарів армії УНР

Незважаючи на посилення терору нацистською владою, це не зупиняло українське підпілля і далі проводити просвітницьку роботу серед населення, не лише затурканого радянською пропагандою, а й заляканого політичними репресіями, економічним визиском, національним утиском. Показовими при цьому є зібрані автором документальні свідчення про відзначення у листопаді 1941 року в окупованих Києві і Житомирі 20-ї річниці трагедії під с. Базар. Саме восени 1921 року, як дізнається читач, відбувся Другий зимовий похід добровольців армії УНР. Спроба українських воєнків розгромити більшовицькі війська на

Поліссі та підняти загальноукраїнське повстання виявилася невдалою. У полон потрапили 537 українських повстанців, які відмовились зрадити військовій присязі на вірність українському народові і перейти на бік червоних окупантів. Всіх їх, навіть поранених, було розстріляно в присутності місцевих селян.

Для політичного проводу ОУН (м), на думку Богдана Червака, важливо було відзначити цей лицарський вчинок свідомих борців за волю України, які не лише поклали своє життя на оltар Батьківщини і вписали власні імена в когорту національних героїв, а й, що важливо, духовно і морально не зламались під загрозою смерті. З одного боку, ця і подібні акції, організовані оунівцями у ворожому оточенні, додавали внутрішніх сил українській спільноті стійко переносити випробування, привнесені у повсякденне життя військовим лихоліттям, з іншого — дало привід гебітскомісарам складати проскрипційні списки неояких до нацистського режиму людей.

«Доля учасників Другого Базару була аналогічною до долі повстанців, — до такого невтішного висновку доходить автор. — Тільки у 1921 році українців розстрілювали московські окупанти, а в 1941-му — німецькі загарбники. На жаль, не збереглися німецькі «розстрільні списки», але якщо такі й були, то їхнє значення для нації неможливо переоцінити, це також були списки героїв».

ОУНівці рятували євреїв

У повісті йдеться і про болісну тему геноциду євреїв, влаштованого німецьким окупаційним командуванням у Києві. Впродовж 1941—1943 років в урочищі Бабин Яр, розташованому на північно-західній околиці міста, відбувались масові розстріли цивільних громадян єврейської національності. Керівники націоналістичного підпілля знали про ці злочинні гітлерівців і через законспірованих агентів у поліції наказували українцям під будь-яким приводом не брати участі в масових акціях проти місцевого населення, організованих нацистами. Ілюстрацією цього автор подає документально підтверджений факт порятунку молодої жінки-єврейки з її матір'ю і п'ятирічним сином, яких у перший день масових розстрілів євреїв 29 вересня 1941 року вчасно вивів із зони розстрілу член ОУН Роман-Осип Біда. Він же за допомогою знайомих людей, які працювали у міській управі, добився для них нових документів, знайшов житло, де сім'я переховувалася тривалий час. Доля виявилася прихильною до всіх трьох, які вжили у роки війни...

Меморіальна дошка в Києві на будинку № 15 на вулиці Гетьмана Павла Скоропадського, де у 1941—1942 роках жив Олег Ольжич.

Фото з Вікіпедії.

Згідно з розповіддю автора, після розпаду СРСР у 1991 році врятований колись п'ятирічний хлопчик на прізвище Альперін, уже дорослий, опублікував у київській газеті «Відродження» статтю, в якій засвідчив цей мужній вчинок Романа-Осипа Біди. В пам'яті Альперіна збереглася навіть підпільне псевдо, що належало скромному, 36-річному на той час, молодому чоловікові родом із Галичини. Він врятував й інших євреїв, як стверджує автор, але відомості про їхній порятунок не дійшли до нашого часу.

Ця історія поруч зі щасливим фіналом мала і сумне завершення. В книжці оповідаються обставини загибелі Романа-Осипа Біди, якого у грудні 1941 року було заарештовано гестапівцями, а в лютому 1942 року розстріляно у Бабиному Яру як учасника підпілля ОУН. Якими ж підступними на цьому тлі видаються побрехеньки, навмисні інсинуації про нібито причетність націоналістів до гітлерівських злочинів у Бабиному Яру!

У книжці є розповідь про Володимира Багазія, який обіймав впливову посаду в міській управі й тісно співпрацював з українським підпіллям. З його ініціативи у Києві створили організацію Українського Червоного Хреста, яка забезпечувала людей харчами, які постачали з навколишніх населених пунктів. За доносом ворожого агента чоловіка заарештувала німецька служба безпеки. Володимира Багазія розстріляли за саботаж розпоряджень гебітскомісара Києва.

Крицевий характер і незламний дух

Вже в перші місяці перебування похідних груп ОУН в Україні ухвалили рішення випустити газету «Українське слово», редагування якої доручили досвідченому журналісту, члену проводу Івану Рогачу. За літературно-мистецький додаток «Літаври» відповідала Олена Теліга. Від самого початку ці видання займали суто проукраїнську позицію і намагалися дистанціюватись від пропаганди нав'язуваних ззовні ідей націонал-соціалізму, що утверджували крайні форми антисемітизму, расової нетерпимості,

слов'янофобії, пангерманізму.

На сторінках «Українського слова» публікувалися матеріали, що висвітлювали аспекти поточної політики, громадського життя, культури, літератури, історії, повсякденне життя в Києві. Наклад газети за німецької окупації сягав 60 тисяч примірників.

У «Літаврах» друкували твори українських поетів і письменників, літературознавців та мистецтвознавців, а також митців, імена яких за радянщини були заборонені і широкий читачський загал не мав уявлення про їхню літературно-мистецьку творчість. Хтось уперше для себе відкрив поезію і прозу Олега Ольжича, Олени Теліги, Уласа Самчука, Леоніда Мосендза, Євгена Маланюка, Івана Ірлявського...

Героїчний чин українських патріотів, які мали крицевий характер, справді гаряче серце і досить холодний розум, виявлений в останні місяці, дні, години перед загибеллю, дуже детально описано в праці Григорія Полікарпенка «Організація українських націоналістів під час Другої світової війни». Богдан Червак популяризує цю документальну розвідку, вміщуючи з власною передмовою окремі розділи з неї наприкінці своєї книги «Окупація...». Автор ніби надає слово безпосередньому свідку звитяжних подій, пов'язаних з національно-визвольним рухом на терені України у 1940-х роках.

За даними Григорія Полікарпенка, від рук ворогів з 1941-го по 1944 рік загинули 4 тис. 756 оунівців, у тому числі 197 членів вищого керівного складу. «З усіх міст України найбільше членів зложили своє життя в Золотоверхому Києві, що з 1941 до 1943 року був головним центром скупчення сил та серцем Організації і з нього йшли нерви до інших міст та районів Лівобережжя», писав Григорій Полікарпенко.

Ворогів завжди люто дражнила непохитність українців. Тортури над крайовим провідником ОУН Домазаром Дібновою гестапівці чинили впродовж кількох тижнів. Вкритий ранами від побиттів, цей сильний духом лицар залишив на стінах Лук'янівки написані кров'ю слова: «Спливаю кров'ю — не зраджу тайни друзів!». За такого ж перебігу подій загинув і Олег Ольжич, який після смерті Олени Теліги, розстріляної разом з іншими бойовими побратимами у Бабиному Яру в 1942 році, і далі продовжував збройну боротьбу аж до моменту, поки не потрапив у лабеті нацистів. Зі Львова влітку 1944 року його відправили у концтабір Заксенгаузен. Після чергового катування він пішов у вичність, сповнений презирства до ворогів і незаплямованої людської гідності.

Художньо-документальна повість «Окупація, або Правда про український Київ 1941—1942 рр.» вийшла друком у 2023-му, в період повномасштабної російсько-української війни. І сьогодні Сили оборони України відвойовують тимчасово окуповану споконвічним ворогом-москвитом українську землю. Здатність до активного опору завжди народжує заздрість у слабкодушких, викликала лють у ворогів та вела українців до перемоги. Героїзм і звитяга, самопожертва і незламність захисників України всіх часів утверджують: нікому й ніколи не вдасться закабалити українську націю. ■

ДО ДАТИ

Славні Гурби

Найбільша битва Української повстанської армії відбулася 80 років тому

Вшанування пам'яті воїнів УПА в Гурбах.

Фото з сайту horyn.info.

Антон ОГЕЙ

На Рівненщині з 21-го по 25 квітня 1944 року відбувся найбільший бій за всю історію Української повстанської армії. Невеличке село Гурби стало епіцентром одночасно і героїчних, і трагічних подій, які назавжди закарбувалися в історії українських визвольних змагань. Тоді в урочищі поблизу однойменного села скупчилися значні сили повстанців, які мали намір перейти лінію фронту і опинитись у тилу більшовиків. Разом з упівцями в лісі пішло й населення навколишніх сіл, які шукали порятунку від червоних. Селянство чудово пам'ятало часи «перших совєтів» у 1939—1941 роках: вивезення людей на Сибір у вагонах для худоби, розстріли, репресії, грабунки та реквізиції. Звичайно, кілька тисяч людей, що зібралися в одному місці, не могли не привертнути увагу червоних. Командування більшовиків ухвалило рішення завдати нищівного удару по повстанцях, надіючись таким чином підломити сили всієї УПА, як моральні, так і військові. Було залучено піхоту, кавалерію, танки, авіацію, артилерію.

Проти повстанців були використані такі підрозділи внутрішніх військ НКВС: 18-й кавалерійський полк; 17-та, 21-ша, 23-тя і 24-та бригади піхоти; танковий батальйон. Усього близько 15 тисяч вояків, і це не рахуючи фронтних частин Червоної армії, кількість яких мало не перевищувала чисельність залучених військ НКВС.

Загальні сили червоних, кинуті проти гурбенького угруповання повстанців, нараховували приблизно 30-35 тисяч осіб.

Ім протистояли сили УПА-Південь (з'єднання «Холодний Яр»), а також відділи Військової округи «Богун» УПА-Північ. Загалом з боку УПА в битві під Гурбами брали участь такі підрозділи: курені (підрозділ, рівноцінний батальйону) «Сторчана», «Мамає», «Докса»,

«Непитайла», «Бувалого», «Довбенка» та «Залізняка». А також сотні «Панька», «Яструба», «Андрія», чота «Чорногори», відділ охорони штабу під командуванням «Гармаша». Всього 3-3,5 тисячі вояків. Тобто на одного повстанця припадало 10 більшовиків. У своєму арсеналі упівці мали дві батареї легких гармат і певну кількість мінометів та протитанкових рушниць.

Безпосередню підготовку до ведення бойових дій сторони закінчили 23 квітня. Більшовики перегрупувалися та підготували війська для атаки. Повстанці викопали кілька ліній окопів і створили польовий шпиталь для поранених.

Перші спроби червоних атакувати відбулися в той же день. Осатаніло кидаючи людей на штурм, вони за всяку ціну намагалися прорватися вглиб повстанської оборони, аби сколаксувати її й, розчленивши повстанське угруповання на малі групи, повністю його знищити.

Вояки УПА відбивали атаку за атакою, лише під вечір відступивши на другу лінію оборони. Сили НКВС провели кілька атак навіть уночі, але всі їх було відбито.

На ранок 24 квітня червоні знову перегрупувалися, залучили свіжі сили та розпочали генеральний наступ, рупивши «стіною» на повстанців. Маючи кратну перевагу в людях, а також артилерію та бронетехніку, їм вдалося серйозно потіснити фланги упівців. Як наслідок — в оточення потрапила частина куреня «Сторчана» включно з самим курінним.

Командування повстанців бачило катастрофічне становище «Сторчана» і його людей, було навіть підготовлено протинаступ задля деблокади куреня, однак курінний «Докс», який мав безпосередньо деблокувати підрозділ «Сторчана», не зміг зняти своїх людей з лінії фронту. Йому просто не було ким замінити своїх бійців. Усі можливі повстанські резерви давно були введені в бій.

Не бажаючи здаватися в полон, «сторчанівці» боролися до останнього набою, а коли ті скінчилися — кинулися в рукопашну. Всі вони загинули, поліг на полі бою разом зі своїми людьми й сам «Сторчана».

Становище упівців тим часом усе більше ускладнювалося. Закінчувалися боєприпаси та медикаменти, а червоні постійно стягували до місця бою резерви, що їх висмикували просто з лінії фронту. З огляду на небезпеку повного оточення було ухвалено рішення про відступ.

Зранку 25 квітня повстанці, розділюючись на невеликі групи, з легкістю прорвали заслон червоних і організовано відійшли з поля бою. За два дні активних бойових дій більшовики втратили близько тисячі людей убитими і пораненими.

Втрати повстанців становили близько сотні загиблих і невідому кількість поранених, яких змогли евакуювати. Не зумівши виконати жодної з поставлених задач, червоні почали масові розстріли, без суду і слідства, місцевого населення, яке переховувалося в лісах, а також полонених вояків УПА. Більшість з них була зовсім нещодавно змобілізована до сил повстанців і потрапила в полон, навіть не маючи зброї.

Так завершився найбільший бій Української повстанської армії. Повстанці довели, що УПА може на рівних боротися з регулярними збройними підрозділами. Зрозуміло, що в радянські часи дана битва була повністю викреслена з історіографії. В більшості своїй українське суспільство дізналося про битву під Гурбами лише після розпаду СРСР. У 2002 році у Львові молоді історики Ігор Марчук та Олег Тищенко видали книгу «Гурби: квітень 1944-го», яка вийшла загальним накладом 2 тис. 300 примірників. А 18 травня 2007 року на місці бою було урочисто відкрито меморіал пам'яті загиблим воякам УПА. ■

■ АФЕРИ

Вапняком у душу

Історичний і природний заказник, а також три села та дві річки може знищити кар'єр, на розробку якого отримала дозвіл фірма-одноденка

Лариса САЛІМОНОВИЧ
Вінницька область

Буша — це не просто населений пункт на території Вінниччини, а дивом уцілілий і до кінця не вивчений «острівцець», на якому казкова природа тісно переплелася з історичною давниною. Щороку сюди приїжджають тисячі туристів, аби набратися сили і підлікувати душу. Отож новина про те, що цей унікальний заказник невдовзі може поглинути кар'єр з видобування вапняків, викликала емоційний ступор не лише в місцевих жителів. А як інакше? Сьогодні, коли ворог нещадно нищить регіони півдня та сходу, отримати подібну ситуацію, ще й у центрі країни, — повний абсурд, у який не хочеться вірити. Здавалося, війна мусила б нарешті пробудити совість у тих, хто керує дозвоільною системою не на користь держави та людей. Але ці сподівання, схоже, виявилися марними.

Типові вандалі

Бушу на знищення чиновники віддали таємно від місцевої громади. Тобто сільські хати з інфраструктурою від потенційного кар'єру розташовані на відстані 300—600 метрів, проте люди й гадки не мали, що їхнє майбутнє опинилося під загрозою. Кажуть, про страшну новину дізналися з інтернету наприкінці березня й одразу ж забили на сполох. Привід для тривоги дійсно є. Видобувати тут планують фосфатовмісний і молофосфатний вапняк, трепелу та кремнисту крейду. Це означає, що сільські садби, історичні пам'ятки, вода річок Бушанка і Мурафа, а також розкішний лісовий масив вкриються білим ілким пилом.

Одним із перших фахівців, який пролив світло на темну оборудку, став політолог, директор Центру досліджень проблем громадянського суспільства Віталій Кулик. «В Україні є багато місць сили, територій, де історія ніби розмовляє з тобою. Одним з таких є історико-культурний заповідник Буша, — повідомив він. — Користуючись тим, що в Україні йде війна і людям не до контролю за загребушими руками чиновників, Державна служба геології та надр України виставила на аукціон родовище Бушанське. Видобування корисних копалин (промислова розробка родовищ). Поміж сіл Буша, Дорошівка та Слобода Бушанська. Звичайно, що за відсутності громадського обговорення. Людей лише поставили перед фактом».

Місцеві активісти організували збори жителів громади і спробували з'ясувати деталі торгів. Виявилось, що право на розробку кар'єру продали з аукціону, де перемогу отримало підприємство «Сі-Еволюшн» зі статутним капіталом в 1 тис. грн. Дозвіл воно викупило за 2,6 млн грн. Планується, що кар'єр матиме площу понад 13 гектарів і займе історичну гору Лисківка, покривши заповідник і геологічну пам'ятку природи загальнодержавного значення — заказник «Гайдамацький Яр».

Цей унікальний куточок Вінниччини відомий і тим, що тут у якийсь дивовижний спосіб збереглися свідчення багатьох історичних епох, що дають відповіді на запитання, хто ми є, звідки походимо та де наше правічне коріння.

«Люди на цій землі з'явилися ще у період пізнього палеоліту, — повідомив Віталій Кулик. — У Буші виявлено поселення Трипільської культури, скіфське городище, киевурські поселення та середньовічне місто. На початку нової ери тут було поселення Антаварія (Антополь, Пронськ), а у середньовіччі — місто Краснополь. У XII–XIII століттях Буша входила до складу Галицько-Волинського князівства, потім — Великого князівства Литовського, з 1569 р. — Речі Посполитої».

«Облога Буші-2»

За словами істориків, глибокі археологічні розкопки тут ще й не починалися, тому ця земля може явити у майбутньому чимало наукових сенсацій. А той факт, що у сивій давнині легко зчитуються ознаки теперішнього буття, тепер доводити вже не потрібно. Ці паралелі особливо очевидні з подіями 1654 року, коли після довготривалої облоги польсько-турецьким військам

вдалося взяти Могилів-Подільський. Частина козаків, що там воювали, відійшли у Бушу, яка на той час залишалася єдиним вільним містечком у тому краї. Героїчна оборона тривала з березня по листопад, поки на допомогу ворогу не прибуло 50-тисячне військо на чолі з коронним обозним Стефаном Чарнецьким.

До Буші ця навала дісталася вже після того, як знищила на своєму шляху десятки квітучих сіл і тисячі людських душ. Чинити їй опір було вкрай ризиковано, але місцеві жителі зважилися.

«Козаки з бойовим духом готуються до оборони: сиплють лантухи, копають окопи, переносять різне військове знаряддя, — описав цю подію у повісті «Оборона Буші» Михайло Старицький. — Надворі жахлива погода: лютий вітер, холодний дощ, а то й ожеледь, проте козаки не зважають на це і в одних сорочках лаштують техніку. Сотник Завісний дає кожному розпорядження. Також він зауважує, щоб козаки марно не витрачали набої, а «мирилися добре, аби кожна куля козака несла смерть», адже ворогів надзвичайно багато». Усе як і на теперішній війні.

Поруч із козаками стали жінки з навколишніх поселень, які косами пошматували не одного ляха. Але найяскравішим вчинком тогочасної різанини вважається подвиг удови того ж таки сотника Завісного — Мар'яни (за іншими даними — Оленої). Розуміючи, що зі смертю чоловіка її життя довго не триватиме, вона, оточена ворогами, заманила їх у пороховий льох і підірвала разом із собою. Вибух у мурах фортеці пролунав як останній акорд по незламній Буші та її захисниках.

У тій битві загинуло 16 тисяч козаків, їхніх дружин і дітей, а сама Буша перетворилася на руїну. Чимало поховань загиблих збереглися на місцевому козацькому кладовищі, яке тепер за результатами проведеного аукціону може поглинути крейдяний кар'єр. Це рішення столичних чиновників вражає своїм цинізмом і з такою причиною.

«Нагадаю, що перед цим прикордонна служба заборонила в'їзд осіб чоловічої статі віком від 18 до 60 років включно до прикордонних територій у межах Яришівської, Могилів-Подільської, Ямпільської, Студенянської територіальних громад Могилів-Подільського та Тульчинського районів Вінницької області, — повідомив Віталій Кулик. — Буша належить Ямпільській міській громаді. Тобто, з одного боку, хочуть варварським способом зруйнувати заповідник та розрити природний парк, добити археологічну спадщину. А з іншого — не дати людям висловити свою громадянську позицію».

Словом, нова облога Буші неочікувано сталася і в XXI столітті. Більшість місцевих чоловіків зараз боронять Україну на сході та півдні, тому за вила та коси доведеться вкотре братися жінкам. Історія завжди повторюється у вигляді фарсу.

Але місцеві жителі здаватися не планують, оскільки розуміють масштаб трагедії. «Люди обурені, страх як обурені! — каже староста Роман Іванчишин. — У нас, виходить, село в долині, а кар'єр угорі. Висота чимала. Там є 60 га землі. Ідесь 13 га

Містичний Ключ Землі.
Фото з сайту vn.20minut.ua.

Башта, що встояла.
Фото з сайту <http://travel-al.com.ua>.

вони хочуть давати під кар'єр. Там пилюка! Цей видобуток, він не те що наше село, він окружні села доконає, і ліси. У нас ліс дубовий, яловий. Село в самій долині. Кар'єром стане все село. Про історичну спадщину і туризм навіть не йтиметься. Люди категорично вимагають скасувати результати аукціону».

Асоціація музеїв Вінниччини визнала Бушу та її Гайдамацький Яр одним із семи чудес області. Але це не просто пам'ятка, яку цінують у регіоні. Оборонну фортецю з підземними ходами та скельний храм із рельєфним зображенням внесли до державного реєстру пам'яток. Як можна видавати дозвіл, не вивчивши ситуацію на місці?

До речі, на козацькому кладовищі, окрім звичайних кам'яних надгробків, зберігся і нетиповий, дуже древній хрест. Якщо до нього придирнитися пильніше, то легко уявити силует чоловіка, до якого припали янголи. Мабуть, там поховано просвітлену і дуже шановану людину. А ще цю кам'яну скульптуру називають Ключем Землі. Крутнувши ним у своїй уяві, можна відкрити чимало таємниць, прихованих у лоні нашої планети. Кажуть, енергетика на цьому пагорбі, без перебільшення, чудодійна, тому його називають місцем сили.

Бушанські тасмніці

Найзагадковішою спорудою в Буші визнано стародавній скельний храм, походження якого безуспішно намагалися визначити чимало іменитих істориків. За однією з версій, він виник тут іще в дохристиянську епоху, за іншою — у II столітті нашої ери. Не минулося й без містики, якою пронизана фактично вся територія заповідника. За останньою версією, цей храм — підземний, тому присвячений Володарці Землі, яка панує у підземному світі.

Культова споруда складається з трьох приміщень. Одне з них було спальною

кімнатою, інше — святилищем, а ось про призначення третього вчені ведуть суперечки до цього часу. Біля входу є досі не прочитаний наскельний малюнок, де зображено людину, яка молиться, птаха, олена, а також фігуру у формі куба. Її вже встигли назвати порталом у потойбічний світ. Поруч із цими зображеннями є рамка з написом: «Азм есмь Миробог жрець Ольгов». Який статус міг мати чоловік, що назвався Миробогом? Одрозу на думку спадає історія про ведичних жерців або пращурів містичних атлантів. Але, хоч би як там було, йдеться про абсолютно унікальну пам'ятку історії, що не має аналогів у світі.

Аби докопатися до істини, сюди приїздила і група екстрасенсів. За їхньою інформацією, археологи невдовзі проведуть тут розкопки і знайдуть артефакти, які перевернуть усі наші попередні уявлення про світ. Але й без цього очевидно, що наші пращури були представниками найдревніших і найрозвинутіших цивілізацій планети. Отож якби ми знали про себе більше, цей факт закарбувався б у нашій пам'яті на генетичному рівні й історія з кар'єром для видобування вапняку на святому місці не виникла б у принципі. На щастя, пізнавати своє глибоке коріння ніколи не пізно.

Овіяний легендами і Гайдамацький Яр — пам'ятка природи загальнодержавного значення. Йому наразі через кар'єр теж загрожує екологічна катастрофа. Окрім казкових дерев, розкиданих по крутих схилах річки, тут розташовані 150 гігантських природних скульптур. За однією з версій, це звичайні пісковики, що під впливом дощу з часом набули химерних форм. За іншою — це фрагменти дуже древньої єдиної споруди, яка була зруйнована. Особливу увагу привертає композиція, де багатотонна «вісяча» скеля практично вертикально стоїть на іншій, більш дрібній скелі. Відірвати погляд від цієї краси практично неможливо. ■

■ ТРАДИЦІЇ

Творили цвяшком
та сірничком

Секретами писанкарства ділилися в Києві, встановивши рекорд

Ярослав РОМАНЮК

До Великодня у Києві встановили рекорд України — упродовж 5 годин 530 учасників одночасно розписали 800 писанок на Фестивалі писанок. А ще Україна спільно з Естонією подала номінацію «Писанка: українська традиція і мистецтво оздоблення яєць» для включення до Репрезентативного списку нематеріальної спадщини ЮНЕСКО. Тож чим унікальні наші писанки? Відповіді звучали на мистецькому фестивалі.

Мистецтво писанкарства передається з покоління в покоління.
Фото Ярослава РОМАНЮКА.

Марія Рибіна-Ткач із Чернігівщини, керівниця місцевої художньої школи, розповідає: «Презентую діткам техніку писанкарства — чернігівські орнаменти. Вони особливі, збереглися завдяки музейним фондам. Зокрема, Анатолій Семенов періодично робив замальовки для того, щоб показати схеми наступним майстрам Чернігівщини. У моєму місті є кілька майстринь, які відродили цю техніку. Це або геометричні орнаменти — клинці та крапельки, або рослинні — дзвіночки, барвінок, огірочки, вербичка, пшеничка. Ружа — символ квітки або зірки народження Ісуса Христа».

Початківців потрібно навчати не лише вправлятися з інструментами писанкарства. Слід донести сакральне значення традицій та тенденцій, які закладені майстрами.

«Окрім золотавого тла, який добували завдяки цибульному відвару, є ще окремо яскраві краплення блакитного, жовтого, зеленого або червоного кольору, — розповідає пані Марія. — Традиційно ці кольори були завжди натуральними. Виготовляли їх з відварів трав, квітів. Наприклад, із сережок берези або з грициків. Можна навіть тюльпанами фарбувати. У сучасному світі використовують анілінові фарби».

Наші предки добре знали властивості яєчної шкаралупи. Розумілися, що таке вошіна та які методи її накладання існують. Необов'язково використовували писачок, творили цвяшком та сірничком.

«Беремо яечко, обираємо елемент, який хочемо намалювати, — розповідає Марія Рибіна-Ткач. — Я люблю барвінок. Квіточка складається з чотирьох пелюсток. Вона буде синенька або блакитна в забарвленні. Ще буває двоколірна, серединка жовта. Віск розтоплюю, наносю писачком. Я не користуюся олівцем, тому що все має бути живе. Як віск живий, так і риска має бути жива. Робимо симетричний візерунок».

Пані Марія перша у своєму роду почала займатися писанкарством. Захотіла опанувати цю традицію, коли працювала в художньому музеї Чернігова. Там

познайомилася з майстринями, їй сподобалися роботи, тож вирішила теж творити. «Це природно для кожної господині — вміти не тільки випікати пасочки, а й так само вміти розписувати писанки», — упевнена жінка.

Параска Плиторак з Івано-Франківської області, зі знаменитого села Космач, розповідає: «Займаюся писанками вже 28 років, з 11 років малюю. Писанки в нас теплий кольорів: жовтогарячий — як енергія сонця. Малюю писанки курячі, гусячі, страусині. Намальовуємо, а після цього покриваємо лаком. Бо як вода впаде на фарбу — може розтертися. А як полакована писанка, то вже ні вода, ні волога їй не шкодить».

Далі майстриня розповідає про нанесення кольорів: «Спочатку білий колір, після того жовтий колір. Після жовтого — червоний. Зі світлішого до темнішого. Після кожного шару фарби потрібно нанести віск. На курячу писанку витрачаю три години. На кошик — 2 дні, бо треба і вирізати, і розписати».

Пристрасті народного духу видно на візерунках, зокрема криворізьких. У столицю їх привезла Людмила Пентович, керівниця гуртка «Горицвіт». «Я дуже задоволена, що провели такий захід, — відгукується вона про Фестиваль писанок. — Мабуть, немає кращого способу збереження традицій, як передача з рук у руки. Коли ми спілкуємось — то одне, а коли робимо руками — відчуваємо душу. І цим передаємо традицію малечі, мамам, тим людям, які бажають щось змінити у своєму житті, змінити в нашій країні. Це дуже цінно».

Писання писанки — це плекання душі, дбайливе ставлення до довкілля, любов до всього. Раніше люди вірили, що жовток — символ землі, білок — води, плівка — хмарин, шкаралупка — неба. Людмила Пентович постійно нагадує про це дітям. Кожна людина, коли створює писанку, про щось мріє.

Пані Людмила розповідає, що завичай малюють велику квітку. Її уточнює: «Кольори наших писанок: жовтий — енергія, сила; червоний — любов; коричневий — життєдайна сила землі».

■ ВИСОКА НОТА

Звучання Київської весни

Нідерландський кларнетист, іспанська скрипалька й американський піаніст, який прихистив сім'ю з Бучі, — все у концертах одного фестивалю

Кевін Кеннер із родиною Юлії Бережко-Камінської з Бучі.
Фото надане НФУ.

Юрко НИВА

У Києві 17—21 травня в Національній філармонії України відбудеться міжнародний музичний фестиваль Kyiv Spring Sound («Звучання Київської весни»). Він є наступником «Київської весни» — фестивалю, який проводили у філармонії з 2009 року, а загалом започаткованого у 1973 році!

Оновлена назва наближає виконавців і слухачів до міжнародного контексту. Фестиваль збере на одній сцені музикантів високого рівня, які під час війни наважилися приїхати в Україну. У трьох концертах візьмуть участь закордонні гості. Західна класика поєднуватиметься з творами українських композиторів, щоб зібавити нашу та європейську традиції.

Гостем першого концерту 17 травня стане народжений у США піаніст Кевін Кеннер. Після здобуття перемоги на конкурсі імені Шопена у 1990 році піаніст уславився як інтерпретатор музики польського композитора. Своєю майстерністю він продемонструє на Першому фортепіанному концерті — творі 20-річного Шопена, який вже виявляв зрілу вдумливість із молодечим сплеском почуттів.

У продовження концерту прозвучить сюїта з музики до театральної постановки «Ромео і Джульєтта» Бориса Лятошинського, партитуру до якої було нещодавно віднайдено. У ній композитор майстерно поєднує два інтонаційні світи — старовинну балну музику (для цього Лятошинський використовує мелодії з танців XVI століття) та сучасну експресивну мову для втілення найгостріших сцен із Шекспірової драми.

Важливою є й передісторія появи цього концерту у програмі фестивалю, й зокрема імені Кевіна Кеннера в його афіші.

Коли в Україні вибухнула повномасштабна війна, Кевін Кеннер не залишився осторонь, а заявив про свою позицію та готовність підтримати Україну, взявши під опіку будь-яку родину, надавши їй житло у Кракові. Саме тоді в окупованій Бучі розгорталася страшна трагедія. Виїзд з охопленого боями міста під час короткого зеленого коридору української письменниці та журналістки Юлії Бережко-Камінської став для неї та її дітей порятунком. Саме вони волею долі і знайшли прихисток у Кевіна та його дружини Катержини.

У підсумку під час перебування в Кракові Юлія написала низку творів, які в перекладах представлені в різних країнах світу, та книжку документалістики. Кевін Кеннер заглибився у вивчення і популяризацію української музичної спадщини. А результатом їхньої співпраці стали два концерти, один із яких відбувся на підтримку України в Королівському замку столиці Польщі.

І ось 17 травня музикант, його дружи-

на Катержина, яка є скрипалькою і грає тиме цей концерт у складі других скрипок Симфонічного оркестру НФУ, та Юлія Бережко-Камінська зустрінуться в Україні на сцені Колонної зали Національної філармонії у Києві. За диригентським пультом цього вечора — маестро Микола Дядюра.

Нідерландський кларнетист Мішель Маран 19 травня виконає Камерну симфонію №5 «Потаємні поклики» для кларнета і струнних Євгена Станковича. Окрім класичної музики, Маран цікавиться сучасною культурою та музикою: Маран мав нагоду співпрацювати з видатними Олів'є Мессіаном та Карлгайнцем Штокгаузеном. Цього разу Мішель дослідить ще одну сторінку в сучасній музиці — камерну творчість українського митця Євгена Станковича.

Доповнить програму музика іншого українського майстра — Валентина Сильвестрова, а саме його пізні твори «Вісник — 1996» для фортепіано та струнного оркестру та «Тиха музика». А на завершення — промениста і чиста Симфонія №5 віденського романтика Франца Шуберта. Цього вечора за диригентським пультом Київського камерного оркестру — маестро Наталя Пономарчук.

У переддень концерту в Музичному салоні НФУ відбудеться майстер-клас Мішеля Марана для українських кларнетистів.

Солісткою завершального концерту фестивалю, 21 травня, є іспанська скрипалька Летісія Морено, котра дебютувала на київській філармонійній сцені у листопаді 2019 року. Одна з найяскравіших скрипальок свого покоління, лауреатка міжнародних конкурсів, володарка численних національних і міжнародних нагород, Летісія навчалася у відомого професора Захара Брона у Вищій музичній школі королеви Софії у Мадриді і Вищій школі музики Кельна. Брала уроки у Максима Венгерова у Вищій музичній школі Саарбрюкена, закінчила Гілдгольську школу музики і драми (клас Д. Такено). У філармонії 20 травня відбудеться відкрита репетиція (13:00) Національного симфонічного оркестру України за участю Летісії Морено (вхід безкоштовний, за попередньою реєстрацією).

Летісія Морено грає на унікальному інструменті — скрипці 1762 року, створеній учнем Страдіварі, італійцем Ніколо Гальяно. Прозвучить Іспанська симфонія французького Едуара Лало, яку обрамлюватимуть потужні твори для оркестру та хору. На початку — напружена симфонічна драма №8 нашого сучасника Віктора Степурка. А завершать концерт світлі й урочисті твори на духовну тематику — французького Пуленка та українця Бортянського. Диригуватиме Національним симфонічним оркестром України маестро Володимир Сіренко. ■

Інститут літератури імені Т.Г.Шевченка Національної академії наук України
газета «Україна молода»

НОМІНАНТ

Розвідка

як сторітелінг

Костянтин РОДИК

Леся Демська-Будзуляк написала книжку біографічних нарисів про розвідників, які у часи визвольних змагань стояли біля створення українських спецслужб. Звісно, повз її літературознавче око не могли прослизнути факти причетності цих персонажів до письменства. Хоч авторка прямо й не наголошує, проте зв'язок між розвідувальною та літературною діяльністю справді існує — і то не випадковий, а, сказати б, концептуальний.

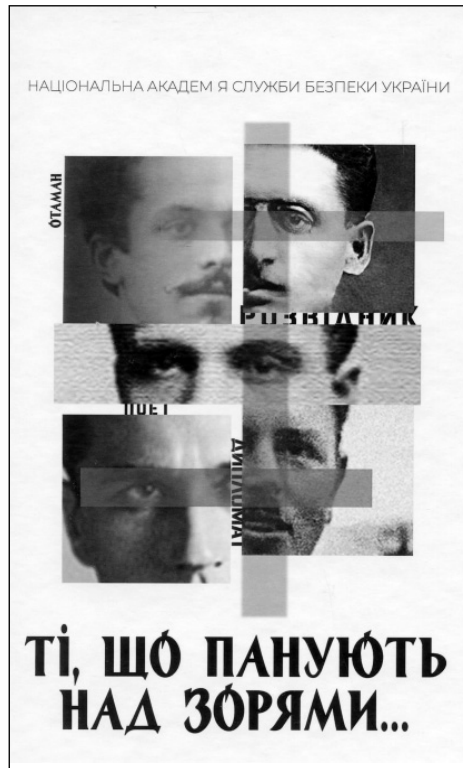
Згадаймо Яна Флемінга. Якби не глянсовий блиск режисерів, котрі екранізували його шпигунські романи, та гіпнотичність акторів, які грали агента 007, — ми би чіткіше бачили, про що саме писав цей високого рангу британський розвідник. А він, говорячи мовою шахів, писав етюди для розв'язання шпигунських задач. Інакше кажучи, сценарії аналітика.

Так, перший випуск «бондіани», роман «Казино «Рояль» (1952), з'явився вже потому, як Флемінг вийшов у відставку. Та неважко побачити в усьому циклі елементи реальних операцій, здійснених цим особистим помічником адмірала, який керував розвідкою королівського флоту. До всього, історики розповідають, що той адмірал, Джон Годфрі, був людиною важкого характеру, а тому спілкування з партнерами нерідко доручав саме Флемінгові — з МІБ, управліннями пропаганди та спеціальних операцій, ба навіть з канцелярією прем'єр-міністра.

Очевидно, лейтенант-командер, котрий пізніше перекваліфікувався на автора світових лонгселерів, умів неабияк передбачати, варіювати, а відтак і успішно вибудувати комунікацію (включно зі шпигунською). В літературі комунікаційну майстерність називають сторітелінгом. Тож не дивно, що поміж знаних розвідників — чимало літератів і навпаки. Чого варті навіть один український приклад Віктора Петрова (він же письменник В. Домонтович). Підкорення розвідувальних та літературних вершин вимагають однієї спільної якості — пластичної і сміливої фантазії, що дозволяє створювати віртуальну (або, коли хочете, доповнену) реальність.

Погляньмо під цим кутом на героїв книжки пані Демської-Будзуляк. Ось Павло Богацький, який організував Київську міліцію за часів Центральної Ради, а за Директорії — Кіш охорони Республіканського ладу, установу-попередник СБУ. Не переповідастиму фактажу, читабельно поданого авторкою та ще й, як зазначено на звороті титулу, схвально відрецензованого доктором історії Іваном Патриляком та доктором політології Миколою Томенком. Але не певен, що ці поважні фахівці надають такого ж серйозного значення літературному підґрунню описуваних персонажів, як наша авторка.

Богацький — доволі відома постать, набагато більш знана в літературному контексті, аніж у спецслужбистському. Нехай його проза не сягнула хрестоматійних зразків, проте зробив він дещо непроминальне: започаткував модерний часопис «Українська хата» й уклав першу «Малу літературну енциклопедію». Людина, яка розуміла, що головним для літературного процесу є не так накопичення

текстів, як їх систематизація, — утворення інфраструктури, в якій тільки й приживається будь-яка екосистема з літературною включно. А розуміння механізмів — це перше, що вимагається від очільника розвідки.

Далі у книжці знайомомся з Юрієм Гасенком, особистим ад'ютантом генерального секретаря військових справ Петлюри. Щойно у грудні 1917-го Центральна Рада створила секретаріат міжнародних справ, Гасенка відкомандировують до Швейцарії для створення Українського інформаційного бюро. В інтелектуально впливовому журналі Миколи Зерова «Книгар» з'являється Гасенкова стаття «Україна в освітленні європейської преси» — фактично перше дослідження тодішньої російської пропаганди, з голосу якої українців трактували як «большевиків другого сорту» й толерували молодю державу лише як буфер між Європою та Росією. Пізніше Гасенко напише інфраструктурну брошуру «Українська республіка, її історія, географія та економічне життя» (1919), яка лягала у підґрунтя створюваної ним контрпропагандистської системи.

Говорячи сучасною мовою, Гасенко працював «під прикриттям» у дипломатичних місіях. У цьому залаштунковому статусі брав участь у підготовчому етапі Брестських переговорів; згодом — працюючи в Бухаресті. У мемуарах Євгена Чикаленка його титуловано однозначно: «Дипломат-офіцер».

Як меценат Чикаленко багато допомагав Гасенкові. Своєю чергою «дипломат-офіцер» писав для газети «Рада», власником якої був Євген Харламович. Й отут проглядає цікавий нюанс: щоразу, як наші персонажі-розвідники потрапляли у скруту, на поміч приходили літературні побратими — невидимі зв'язки між ними виявлялися так само міцними, як і, скажімо, масонські. Коли перед гетьманським переворотом німці заарештували усіх керівників силових відомств включно з Богацьким, того через кілька місяців витягнув з Лук'янівки професор історії Дмитро Дорошенко — вони обидва були активними фрілансерами «Книгаря».

Прикметно, що горизонтальна (літературна) сув'язь виглядає надійніше

ХРЕСТОМАТІЯ

Життєписи

1.	Шевченківська енциклопедія: Образотворча спадщина. — К.: Інститут літератури НАНУ; Ліра-К., 676 с. (п)	89,00
2.	Станіслав РОСОВЕЦЬКИЙ. Володимир Перетц: біографія інтелектуала. — К.: Дух і Літера, 376 с. (п)	57,33
3.	Сергій ГАЛЬЧЕНКО. Остап Вишня. Невеселе життя. Документальна біохроніка. — Х.: Фоліо, 784 с. (п)	40,00
4.	Віра АГЕСВА. Марсіани на Хрещатику. Літературний Київ початку ХХ століття. — К.: Віхола, 408 с. (о)	38,67
5.	Алоїз ПРИНЦ. На порозі щастя. Біографія Франца Кафки. — К.: Темпора, 392 с. (с)	30,33
6.	Бенджамін МОЗЕР. Зонтаг. Життя і творчість. — Л.: Видавництво Анетти Антоненко, 688 с. (с)	29,44
7.	Ігор НАБИТОВИЧ. Сага мистецької родини: Александер Фредро, Софія Шептицька, митрополит Андрей Шептицький. — К.: Дух і Літера, 792 с. (п)	28,89
8.	Роман ГОРАК. Богдан Лепкий. Біографія. — Л.: Априорі, 376 с. (п)	25,33
9.	Леся ДЕМСЬКА-БУДЗУЛЯК. Ти, що панують над зорями... — К.: Академія, 208 с. (п)	24,44
10.	Шульцівський словник. — К.: Дух і Літера, 504 с. (п)	23,00
11.	Джованні КАТЕЛЛІ. Камю має померти. — Л.: Видавництво Старого Лева, 184 с. (п)	15,89
12.	Мирон Семенович Петровський та його доба: збірник спогадів. — К.: Дух і Літера, 640 с. (п)	13,67
13.	Володимир ГОРБАТЕНКО. Чеслав Мілош: «Більше за одне життя». — К.: Парламентське видавництво, 336 с. (п)	13,56
14.	Василь СТЕФАНИК. Листи: 1888–1899. — Х.: Фоліо, 318 с. (і)	7,00

оцінювалося 16 видань

за вертикальну (партійну). Богацький був людиною Петлюри, а Дорошенко — міністром у Скоропадського. До всього, кожний уряд завжди має розвідок більше, ніж одну, — роблячи за визначенням спільну справу, підпорядковуються різним політикам. Точнісінько як зараз: якісь розслідувальні служби «під Татаровим», котрісь — «під Єрмаком». Наприклад, Іван Вислоцький, ще один герой книжки, колишній кадровий офіцер австро-угорської розвідки, який тепер «завідував» розвідкою у командувача корпусу Січових стрільців Коновальця. Той формально був підпорядкований Петлюрі, а проте волів мати власні джерела інформації.

Тож коли Коновалець запідозрив, що з арештом полковника Болбочана не все чисто, таємно наказав Вислоцькому викрасти арештанта. Той не встиг, полковника стратили буквально напередодні. Утім розвідник чимало довідався й навіть заарештував одного з суддів. Проте був змушений екстремно кинути все і ховатися за кордоном. Справа Болбочана — одна із загадок нашої історії. Як пише, пані Демська-Будзуляк, «очевидно, ті, хто був причетний до розправи над полковником, виявили, що січовики дізналися про те, що мало бути назавжди поховане разом із П. Болбочаном. І. Вислоцький не просто переходив Збруч, він робив це максимально швидко, наче втікав від переслідування».

Спогадів Вислоцького не збереглося. Але в еміграції він написав книжку «Організація і праця розвідувально-поліційних служб в Україні після звільнення від окупації» — випадкова людина такої книжки не писала би.

Наступний персонаж рецензованої книжки, Дмитро Вітовський, відомий набагато більше. Провідник Листопадового чину (Львівське протипольське повстання 1918 року); секретар військових справ ЗУНР (аналог посади Петлюри в УНР); особисто створював розвідку Української галицької армії. Перипетії його професійної кар'єри знов-таки переказувати не буду — авторка нарису зробила це вельми якісно, із залученням чималого масиву документів, досліджень та мемуарів. Хіба що так само зверну увагу на його

літературний бекграунд: писав вірші, прозу, спогади й публіцистику. Серед його найближчих друзів — відомі літературні критики Микола Євшан, Роман Заклинський та Микола Цеглинський. Разом з останнім, до речі, він розробив і здійснив план втечі з тюрми студента Мирослава Січинського, засудженого за замах на австрійського намісника в Галичині ще у 1908 році.

Нарешті п'ятий нарис книжки — «Ти, що панують над зорями...» — про Юрія Горліс-Горського. Його белетризовані спогади про підпілля 1920—1930 років перевидавали останніми роками неодноразово, особливо книжку «Холодний Яр», яка лягла в основу принаймні двох сучасних романів (Василя Шкляра та Андрія Кокотюхи). Розвідувальна діяльність Горліс-Горського часом сягала трилерних реєстрів — приміром, 1924 року він кілька місяців працював під прикриттям у вінницькому ГПУ — точнісінько як «нічний репортер» Марко Крилович у ретро-шпигунських романах Юрія Винничука.

Власне, й загинув контррозвідник «при виконанні», хоч і за нез'ясованих обставин — просто зник 27 вересня 1946 року в таборі переміщених осіб у Німеччині. Але відомо, що перед тим він викрив співробітника англійської розвідки, який допомагав советським спецслужбам викрадати українців. Чи то помстилися патрони подвійного агента, чи такі досягнулася до нього рука Москви (існує-бо лист маршала Жукова до генерала Айзенгавра з вимогою видати конкретних людей, серед яких Горліс-Горський фігурує під №38).

Що стосується назви рецензованої книжки, то її пояснив у короткій передмові ректор Національної академії СБУ: «Книга і меч є символами нашої академії, гасло якої: «Мудрі пануватимуть над зірками». А сам голова СБУ, згадуючи перших спецслужбовців, характеризує їх так: «Митці, розвідники, державники». От саме в такій ієрархічній послідовності. ■

Редактор сторінки
Костянтин Родик
rodyk.kostyantyn@gmail.com

(дата офіційного опублікування в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля (автоматично генерується програмними засобами ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля, не зазначається суб'єктом господарювання)

7901

(реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності (автоматично генерується програмними засобами ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля, для паперової версії зазначається суб'єктом господарювання)

ПОВІДОМЛЕННЯ про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДТЕК КИЇВСЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ»

код ЄДРПОУ 41946011

(повне найменування юридичної особи, код згідно з ЄДРПОУ)

інформує про намір провадити плановану діяльність та оцінку її впливу на довкілля.

1. Інформація про суб'єкта господарювання

04080, м. Київ, вул. Новокосянтинівська, 20

(місцезнаходження юридичної особи або місце провадження діяльності фізичної особи — підприємця (поштовий індекс, адреса), контактний номер телефону)

2. Планована діяльність, її характеристики, технічні альтернативи¹.

Планована діяльність, її характеристика. «Реконструкція ділянки ПЛ 110 кВ «ДТЕЦ-Княжичі», «ДТЕЦ-Бровари» із заміною проводу від ДТЕЦ до оп. 46 в м. Києві»

Вид будівництва: Реконструкція.

В межах відведеної земельної ділянки передбачено заміну існуючих опор 110 кВ №№ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45. Реконструкція ЛЕП планується у вигляді (далі — ПЛ 110 кВ) шляхом заміни проводу підвищеної пропускної здатності та грозотросу на оптико-волоконну лінію зв'язку. ПЛ 110 кВ буде проходити в межах міста Києві. Довжина траси ПЛ 110 кВ складає 8,76 км. Технічна альтернатива 1.

Реконструкція існуючої ПЛ 110 кВ шляхом заміни проводу та грозотросу з прокладанням кабелю ОКГТ на опорах ПЛ 110 кВ. Технічна альтернатива 2.

Реконструкція існуючої ПЛ 110 кВ шляхом заміни проводу на кабельну лінію 110 кВ (далі — КЛ 110 кВ) з прокладанням ВОЛЗ в одній траншеї з КЛ 110 кВ довжиною 8,76 км. КЛ 110 кВ виконується одножилевими кабелями з ізоляцією із зшитого поліетилену, які прокладаються в землі в поліетиленових трубах. Для організації диспетчерського зв'язку та забезпечення його надійної роботи передбачено прокладання окремого оптичного кабелю зв'язку (ВОЛЗ) в окремій поліетиленовій трубі.

3. Місце провадження планованої діяльності, територіальні альтернативи.

Місце провадження планованої діяльності; територіальна альтернатива 1.

м. Київ, вул. Павла Усенка, територія Державного ботанічного заказника місцевого значення «Рибне».

Реконструкція існуючої ПЛ 110 кВ шляхом заміни проводу та грозотросу з прокладанням кабелю ВОЛЗ на опорах ПЛ 110 кВ

Місце провадження планованої діяльності; територіальна альтернатива 2.

м. Київ, вул. Павла Усенка, територія Державного ботанічного заказника місцевого значення «Рибне».

Реконструкція існуючої ПЛ 110 кВ шляхом заміни проводу на кабельну лінію 110 кВ (далі — КЛ 110 кВ) з прокладанням ВОЛЗ в одній траншеї з КЛ 110 кВ довжиною 8,76 км.

4. Соціально-економічний вплив планованої діяльності

Реалізація планованої діяльності з реконструкції ПЛ 110 кВ спрямована на досягнення виключно позитивного соціально-економічного ефекту для м. Києві.

Реконструкція передбачає впровадження найбільш сучасних методів експлуатації для забезпечення зручних та безпечних умов праці експлуатуючого персоналу, високого рівня технологічних процесів та якості будівельно-монтажних робіт, дотримання вимог екологічної безпеки та охорони навколишнього середовища.

Введення в експлуатацію ПЛ 110 кВ забезпечить більш надійне та якісне електропостачання об'єктів м. Києві. Також, це дозволить приєднати додаткових споживачів з більшими потужностями в промисловості, які будуть з'являтися у майбутньому.

Тому плановане будівництво позитивно відобразиться не тільки на існуючій економічній ситуації м. Києві, а також відкриє у подальшому нові можливості та перспективи для розвитку економіки та створення додаткових робочих місць для працездатного населення.

5. Загальні технічні характеристики, у тому числі параметри планованої діяльності (потужність, довжина, площа, обсяг виробництва тощо)

Плановане будівництво направлене на підвищення якості та надійності електропостачання об'єктів м. Києві. Передача електричної енергії здійснюватиметься від існуючої підстанції «Княжичі», «Броварська» та «ДТЕЦ».

Повітряна лінія напругою 110 кВ розташовуватиметься в межах м. Києві. Довжина траси ПЛ 110 кВ складає 8,76 км.

ПЛ 110 кВ виконуватиметься сталевим проводом АС-240/32.

6. Екологічні та інші обмеження планованої діяльності за альтернативами: щодо технічної альтернативи 1

Враховуючи те, що траса ПЛ 110 кВ розташовуватиметься по порушених землях, то екологічні та інші обмеження планованої діяльності пов'язані із дотриманням охоронних зон поблизу наявних ліній електропередачі, ліній зв'язку, систем водопостачання і водовідведення, інших інженерних комунікацій. У разі необхідності видалення зелених насаджень необхідно врахувати вимоги законодавства України, що регулює порядок такого видалення. В межах та поблизу траси ПЛ 110 кВ розташовані об'єкти природно-заповідного фонду (ПЗФ): «Державний ботанічний заказник місцевого значення Рибне» (4,0 га) територія Дніпровського лісництва в лісових кварталах №№ 7, 17, 27.

що до технічної альтернативи 2

Екологічні та інші обмеження, які для технічної альтернативи 1

що до територіальної альтернативи 1

Охорона зона, шум, вібрації

що до територіальної альтернативи 2

Аналогічно, як і для територіальної альтернативи 1

7. Необхідна еколого-інженерна підготовка і захист території за альтернативами:

що до технічної альтернативи 1

Враховуючи те, що траса ПЛ 110 кВ розташовуватиметься по порушених землях, то території потребують мінімальної екологічної інженерної підготовки і заходів захисту. Вертикальне планування існуючої території вирішується з максимальним наближенням до існуючого рельєфу і забезпечує безперешкодний існуючий стік дощових вод. У проєкті передбачається планування території механізованим способом і вручну.

При підготовці території передбачається виїмка ґрунту тільки безпосередньо у місці заміни опор ПЛ 110 кВ. Передбачається вивезення асфальтобетону (в місці перетину дороги) та розробленого ґрунту під ним, які є фактично будівельними відходами, з території існуючих доріг (вулиць) та майданчиків будівництва. По завершенні робіт — відновлення дорожнього та іншого твердого покриття. У разі необхідності видалення зелених насаджень, впроваджуватимуться всі необхідні компенсаційні заходи.

що до технічної альтернативи 2

Аналогічно, як і для технічної альтернативи 1

що до територіальної альтернативи 1

Планувальні земляні роботи, встановлення автомобільних знаків, стоянка та відстій техніки та паркувальне освітлення

що до територіальної альтернативи 2

Аналогічно, як і для територіальної альтернативи 1

8. Сфера, джерела та види можливого впливу на довкілля:

Можливі впливи планованої діяльності на довкілля включатимуть:

Клімат і мікроклімат — не очікується;

Атмосферне повітря — в період будівництва та експлуатації очікуються незначні викиди забруднюючих речовин від неорганізованих джерел викидів та будівельної техніки, незначне шумове забруднення під час виконання робіт;

Водне середовище — не очікується;

Ґрунти — в період будівництва очі-

кується незначний вплив пов'язаний з використанням будівельної техніки та використанням земляних робіт;

Рослинний світ — в період будівництва очікуються незначний вплив пов'язаний з можливим видаленням (пересаджуванням) рослинності в межах траси ПЛ 110 кВ;

Тваринний світ — не очікується;

Заповідні об'єкти — не очікується;

Соціальне середовище: в період будівництва — позитивна дія за рахунок завантаження наявних виробничих потужностей (будівельних спеціалізованих організацій) та, відповідно, появи нових робочих місць; по закінченню будівництва — позитивні соціально-економічні аспекти за рахунок забезпечення надійного та якісного електропостачання споживачів, впровадження передових методів експлуатації, поштовхом до розвитку економіки та створенням додаткових робочих місць для працездатного населення.

Техногенне середовище — при реконструкції передбачається позитивна дія за рахунок забезпечення надійного та якісного електропостачання споживачів, впровадження технологічних процесів високого сучасного рівня та використання якісних будівельних матеріалів.

Відходи виробництва — під час реконструкції передбачається можливе утворення побутових відходів, деревини, пластмас, гуми, упаковки, електричного обладнання, змішані відходи будівництва і знесення будівель (залишків асфальтобетону, ґрунту та інших будівельних матеріалів, які будуть утворюватися при будівництві), відходів, що є вторинною сировиною (залишків кабелів, металобрухту, макулатури, ПЕТ-пластику тощо), також можливе утворення незначної кількості виробничих відходів під час експлуатації та обслуговування.

9. Належність планованої діяльності до першої чи другої категорії видів діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля та підлягають оцінці впливу на довкілля (зазначити відповідний пункт і частину статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»)

Друга категорія видів планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля та підлягають оцінці впливу на довкілля:

— ч.3, п.11, абз. 10 видобування піску і гравію, прокладання кабелів, трубопроводів та інших комунікацій на землях водного фонду.

10. Наявність підстав для здійснення оцінки транскордонного впливу на довкілля (в тому числі наявність значного негативного транскордонного впливу на довкілля та перелік держав, довкілля яких може зазнати значного негативного транскордонного впливу (зацеплених держав))

Підстави для здійснення оцінки транскордонного впливу відсутні.

11. Планований обсяг досліджень та рівень деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля

Планований обсяг досліджень та рівень деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля у відповідності до ст. 6 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23.05.2017 № 2058-VIII.

12. Процедура оцінки впливу на довкілля та можливість для участі в ній громадськості

Планована суб'єктом господарювання діяльність може мати значний вплив на довкілля і, отже, підлягає оцінці впливу на довкілля відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля». Оцінка впливу на довкілля — це процедура, що передбачає:

— підготовку суб'єктом господарювання звіту з оцінки впливу на довкілля;

— проведення громадського обговорення планованої діяльності;

— аналіз уповноваженим органом звіту з оцінки впливу на довкілля, будь-якої додаткової інформації, яку надає суб'єкт господарювання, а також інформації, отриманої від громадськості під час громадського обговорення, під час здійснення процедури оцінки транскордонного впливу, іншої інформації;

— надання уповноваженим органом мотивованого висновку з оцінки впливу на довкілля, що враховує результати аналізу, передбаченого абзацом п'ятим цього пункту;

— врахування висновку з оцінки впливу на довкілля у рішенні про провадження планованої діяльності, зазначеного у пункті 14 цього повідомлення.

У висновку з оцінки впливу на довкілля уповноважений орган, виходячи з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності, виз-

начає допустимість чи обґрунтовує недопустимість провадження планованої діяльності та визначає екологічні умови її провадження.

Забороняється розпочинати провадження планованої діяльності без оцінки впливу на довкілля та отримання рішення про провадження планованої діяльності.

Процедура оцінки впливу на довкілля передбачає право і можливості громадськості для участі у такій процедурі, зокрема на стадії обговорення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля, а також на стадії розгляду уповноваженим органом поданого суб'єктом господарювання звіту з оцінки впливу на довкілля.

На стадії громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля протягом щонайменше 25 робочих днів громадськості надається можливість надавати будь-які зауваження і пропозиції до звіту з оцінки впливу на довкілля та планованої діяльності, а також взяти участь у громадських слуханнях. Детальніше про процедуру громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля буде повідомлено в оголошенні про початок громадського обговорення.

У період воєнного стану в Україні, громадські слухання, передбачені статтею 7 Закону України «Про ОВД», проводяться у режимі відеоконференції, про що буде зазначено в Оголошенні про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля.

13. Громадське обговорення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля

Протягом 12 робочих днів з дня оприлюднення цього повідомлення на офіційному веб-сайті уповноваженого органу громадськість має право надати уповноваженому органу, зазначеному у пункті 15 цього повідомлення, зауваження і пропозиції до планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля.

Надаючи такі зауваження і пропозиції, вкажіть реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля (зазначений на першій сторінці цього повідомлення). Це значно спростить процес реєстрації та розгляду Ваших зауважень і пропозицій.

У разі отримання таких зауважень і пропозицій громадськості вони будуть розміщені в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля та передані суб'єкту господарювання (протягом трьох робочих днів з дня їх отримання). Особи, що надають зауваження і пропозиції, своїм підписом засвідчують свою згоду на обробку їх персональних даних. Суб'єкт господарювання під час підготовки звіту з оцінки впливу на довкілля зобов'язаний врахувати повністю, врахувати частково або обґрунтовано відхилити зауваження і пропозиції громадськості, надані у процесі громадського обговорення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля. Детальна інформація про це включається до звіту з оцінки впливу на довкілля.

14. Рішення про провадження планованої діяльності

Відповідно до законодавства рішенням про провадження даної планованої діяльності буде

Дозвіл на виконання будівельних робіт (вид рішення відповідно до частини першої статті 11 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»)

що видається

Державною інспекцією архітектури та містобудування

(орган, до повноважень якого належить прийняття такого рішення)

15. Усі зауваження і пропозиції громадськості до планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля, необхідно надсилати до

Департамент захисту довкілля та адаптації до зміни клімату виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації). Поштова адреса: 04080, Київ, вул. Турівська, 28. Електронна адреса: ecology@kyivcity.gov.ua, телефон: +380 (44) 366-64-10, Олександр ВОЗНИЙ.

(найменування уповноваженого органу, поштова адреса, електронна адреса, номер телефону та контактна особа)

Олексій ПАВЛИШ

■ ХОКЕЙ

Ще один крок до еліти

Українська збірна втретє в історії виграла чемпіонат світу в дивізіоні 1В

Рік тому на чемпіонаті світу в третьому за силою дивізіоні — 1В — українські хокеїсти були дуже близькими до підвищення у класі: підопічні Вадима Шахрайчука лише в останньому турі в боротьбі за єдину путівку до дивізіону 1А програли японцям.

Натомість цього року «синьо-жовтій» команді на турнірі у Вільнюсі під керівництвом нового тренера Дмитра Христича вдалося виконати головне завдання, зробивши крок до повернення до еліти.

Цьогоріч наша команда напрочуд упевнено розпочала світову першість із чотирьох поспіль розгромів, пропустивши у цих поєдинках лише одну шайбу: 8:0 проти естонців, 4:0 — проти нідерландців, 9:0 — у матчі з Китаєм і 6:1 — проти іспанців.

А вирішальним у контексті підвищення у класі став матч проти господарів турніру литовців, які також перед дуеллю з українцями виграли всі 4 поєдинки. Попри статус гостей, українці не залишили господарям жодного шансу — 4:1. У середині першої 20-хвилинки рахунок відкрив Даниїл Трахт, а в другому періоді він оформив дубль.

У третьому періоді підопічні Христича довели рахунок до розгромного. Литовцям вдалося відіграти одну шайбу, й вони зняли воротаря на останні хвилини, чим сповна скористалися наші хокеїсти: Олександр Пересунько забив у порожні ворота і закріпив перемогу України.

Таким чином, «синьо-жов-

Наступного року підопічні Христича боротимуться за вихід до елітного дивізіону.
Фото: Федерація хокею України.

та» збірна втретє в історії виграла чемпіонат світу в дивізіоні 1В. Наступного року наші хокеїсти зіграють на ЧС у класі 1А, де востаннє грали ще у 2017 році.

Окрім головного командного

призу, переможця турніру, українські хокеїсти за підсумками ЧС завоювали й особисті нагороди. Захисника нашої збірної Ігоря Мережжа визнали найціннішим гравцем чемпіонату (MVP):

капітан команди не лише відзначився надійною роботою в захисті, а й набрав 9 залікових балів в атаці — 4 голи та 5 асистів. Також Ігор отримав звання найкращого захисника турніру.

Ці особисті здобутки позитивно позначились і на клубній кар'єрі Мережжа: він перейшов зі словацької «Спішски» до Чехії — одного з найсильніших чемпіонатів у Європі, там він виступатиме за «Шкоду».

Далі у хокейному календарі на підопічних Христича чекає відбір на Олімпіаду-2026, перші матчі пройдуть у серпні — «синьо-жовті» потрапили у групу з Латвією, Францією та Словенією.

Які цілі на наступний рік у дивізіоні А? Головний тренер збірної Дмитро Христич каже, що ключове завдання збірної — закріпитись на цьому рівні. «Група 1А дуже цікава, там три команди завжди змінюються. Треба пограти і подивитися, що ми там можемо. Протистояли командам із дивізіону 1А і знаємо, що можемо проти них грати. Може, й буде якась проміжна ціль, але, думаю, треба прагнути до медалей», — заявив Христич.

«Нам як мінімум треба втриматися у дивізіоні 1А. Всі команди рівні, одна одну обігрують, незрозуміло, хто буде перший чи другий. Ми вже вийшли туди, і треба закріпитися там, щоб не повернутися одразу назад», — додав помічник Христича Олег Шафаренко.

Тим часом уже визначилися три майбутні суперники української команди: наступного року із «синьо-жовтими» зіграють японці, італійці та румуни. Ще дві збірні-учасниці визнаються за підсумками ЧС-2024 в елітному дивізіоні — дві найгірші команди вилетять. ■

Григорій ХАТА

■ ВОЛЕЙБОЛ

Порівняльна категорія

Ціла група провідних волейболістів не прибула на виклик до табору національної збірної України

Віднедавна у чоловічій збірній України з волейболу — новий головний тренер. А разом з ним з'явилися у команди й нові клопоти. Одразу семеро виконавців, які за попереднього наставника Уґіса Крестіньша становили кістяк команди, не приїхали до табору збірної для підготовки до стартових поєдинків Золотої Євроліги-2024.

67-річний аргентинець Рауль Лосано, який на тренерському містку «синьо-жовтих» змінив латвійського наставника, каже, що шокований таким ставленням волейболістів до своєї національної команди. «Я був упевнений, що таке неможливо у принципі, а в країні, яка третій рік перебуває у стані війни, й поготів. Адже я приїхав сюди, щоб допомогти українцям, щоб ще більше підняти престиж цієї країни на міжнародній арені. І раптом таке», — дивується Лосано.

Ситуація й справді виглядає дивно і непривабливо. Емоції, як-то кажуть, б'ють через край. Президент ФВУ Михайло Мельник називає дії гравців саботажем, а самих хлопців, які не приїхали до збірної, — зрадниками. При цьому очільник федерації зізнається, що ситуація з «саботажем» тягнеться майже рік, а пояснити Лосано, що коїться, не виходить.

Олег Плотницький — лідер і капітан того колективу, що грав під орудою Крестіньша, як і низка його майстровитих партнерів по збірній, відповів відмовою на виклик ФВУ. За його словами, основна причина — повна відсутність комунікації між волейболістами та керівництвом ФВУ.

«У компанії людей, які прагнуть кудись дійти і щось досягнути, має бути комунікація. Якщо її не буде, як ми можемо зрозуміти один одного і чогось досягти? Всі мають прийти до одного цілого. Ніхто не хоче нашкودити результатам збірної, але нашу думку мають чути», — пояснив Плотницький.

За словами гравця італійської «Перуджі», ніхто не запитав волейболістів, у чому причина їхнього неприбуття до збірної. «Якщо не приїздять до збірної одразу

семеро основних гравців, маєш поцікавитися, що сталося. Результати збірної росли, рейтинг збірної суттєво піднявся. Усе працювало. А потім в один момент — проблеми. Згоден, що не той час обрано для суперечки, однак ми хочемо, щоб нас почули», — каже Плотницький.

При цьому Михайло Мельник зізнається, що саботувати збірну окремі гравці почали відтоді, коли стало відомо, що ФВУ не буде продовжувати співпрацю з Крестіньшем. І дехто з гравців прямим текстом говорив, що не приїде до збірної, в якій не буде Крестіньша — тренера, який, за словами керівника ФВУ, привніс у збірну європейський дух.

У нового тренера — нові правила. Рауль Лосано вважає, що ФВУ ухвалює абсолютно правильне рішення, коли порушує питання про дискваліфікацію гравців, які не їдуть до збірної. «Ці волейболісти самі ухвалили таке рішення і самі за нього мають відповідати», — наголошує аргентинський фахівець.

Мельник пояснює, що на тих, хто не прибув до збірної, очікують санкції. В регламенті ФВУ чітко написано, що гравець, викликаний до збірної України, зобов'язаний з'явитися на збори. І навіть якщо хвороба чи травма — хворі волейболісти мають приїхати на збір, а вже лікар національної команди визначає стан готовності волейболіста до тренувань.

На гравців українського чемпіонату може чекати дискваліфікація, термін якої повинен визначити виконком ФВУ, а легионерам планують відмовити в погодженні трансферів, без яких їхні клу-

У новому сезоні Золотої Євроліги за збірну України гратимуть молоді та малодосвідчені виконавці.
Фото з сайту www.volleyball.ua.

би не зможуть їх заявити в національній чемпіонаті.

Зауважимо, що у складі «Перуджі» Олег Плотницький у нинішньому сезоні став чемпіоном Італії. І на основі свого італійського досвіду він запитав: «Ну чому в Італії я можу поговорити після гри з президентом клубу, тренером, спонсором?! У чому зрада? Я просто побачив, як це працює в інших, і, природно, хочу, щоб так було і в нашій збірній. Має бути діалог, компроміс, проста повага».

Водночас Рауль Лосано, котрий, до слова, раніше тренував збірні Китаю та Ірану, а нині очолює один із японських клубів, наголошує: «Я багато років працюю у волейболі, постійно тримаю контакт із людьми і завжди відкритий для спілкування з кожним гравцем. Тому не треба передавати мені якусь інформацію через третіх осіб. Приїжджайте, дзвоніть, говоріть. Двері відчинені для кожного гравця, який є патріотом своєї

країни та готовий боротися за її прапор. Для тих, кого не треба просити і хто розуміє важливість та значення національної збірної». ■

■ ОГолошення

Господарським судом міста Києва розглядається справа № 910/266/24 за позовом Товариства з обмеженою відповідальністю «МАШІНТЕХ» до Відкритого акціонерного товариства «ВІСТАН» (Республіка Білорусь, м. Вітебськ) про розірвання контракту №24/21-058 від 03.06.2021 року та стягнення 68019,80 долара США. Підготовче засідання по справі №910/266/24 призначене на 21.05.2024 о 12 год. 45 хв., яке відбудеться у приміщенні Господарського суду міста Києва за адресою: м. Київ, вул. Богдана Хмельницького, 44-Б, зал №5.

Карло Анчелотті
італійський наставник ФК «Реал» (Мадрид)

«Делегування лідерства дуже важливе. Мені пощастило, що у мене є персонал високого рівня та гравці, які також дуже сильні характером».

Григорій ХАТА

Щороку, навесні, вітчизняні футбольні фанати пригадують триумфальні успіхи київського «Динамо» у двох фіналах Кубка володарів кубків (1975 та 1986 років) та матчі за Суперкубок УЄФА-1975.

Так само пам'ятною для столичного клубу та його вболівальників залишається й напролюдна весна 1999 року, коли підопічні Валерія Лобановського у захопливій півфінальній боротьбі поступилися «Баварії» місцем у фіналі Ліги чемпіонів.

Не менш драматичним був і фінал того розіграшу, в якому «Манчестер Юнайтед» Алекса Фергюсона за лічені хвилини до завершення основного часу змусив представників УЄФА змінювати на Кубку чемпіонів уже пов'язані баварські стрічки на манкуніанські.

Щось подібне за спектром емоцій знову пережили фани й футболісти «Баварії», коли в їхньому повторному півфінальному поєдинку проти «Реала» віддали супернику, здавалося б, уже виграний матч і місце у фіналі ЛЧ-2023/2024.

До 88-ї хвилини поєдинку на «Сантьягу Бернабеу» все йшло за сценарієм німецького гранда, угім спритний Хоселу, якого очільник «вершкових» Карло Анчелотті на останніх хвилинах випустив на поле рятувати гру, зумів двічі засмутити досвідченого Мануеля Ноєра й вивів «Реал» на фінальне побачення з «Борусією» з Дортмунда.

Футболіст, який у нинішньому сезоні виступає за «Реал» на правах оренди, а раніше грав у складі таких іспанських середняків, як «Алавес» та «Еспаньйол», кількома вмільми рухами зумів нокаутувати найтитованіший клуб Німеччини (2:1, перша гра — 2:2).

«Випустити Хоселу на поле мені запропонував мій син (Давіде Анчелотті вже багато років працює зі своїм іменитим батьком як його асистент і перекладач). Ми обговорювали цей момент, тому ідея з появою

Хоселу була спільною. Делегування лідерства дуже важливе. Мені пощастило, що у мене є персонал високого рівня та гравці, які також дуже сильні характером», — пояснив Карло Анчелотті.

Серед гравців, які наблизили «Реал» до виграшу 15-го за ліком Кубка чемпіонів, був і український голкіпер Андрій Лунін. На відміну від свого візаві Мануеля Ноєра, груба помилка котрого дозволила мадридцям зрівняти рахунок у матчі, воротар збірної України на стабільному рівні провів поєдинок на «Сантьягу Бернабеу» і вкотре підтвердив заслуженість свого місця в «основі» королівського клубу.

Звичайно, не обійшлося в матчі без суддівських прорахунків. На думку гравців і наставника «Баварії» Томаса Тухеля, дії представників футбольної феміди вплинули на підсумок двобою, оскільки наприкінці компенсованого часу вони не зарахували гол Маттейса де Лігта, буцімто через офсайд. «Баварія скаржиться на офсайд? Гаразд, тоді ми скаржимося на скасований гол Начо», — пригадав перебіг драматичного двобою Ан-

■ ЛІГА ЧЕМПІОНІВ

Делегування лідерства

Мадридський «Реал» з Андрієм Луніним зіграє в фіналі суперліги на «Уемблі»

Вийшовши на заміну наприкінці повторного півфіналу ЛЧ, Хоселу двічі розписався у воротах «Баварії» та вивів «Реал» у фінал турніру.
Фото з сайту [espreso.tv](https://www.espreso.tv).

челотті-старший.

Зауважимо, що переможний матч над мюнхенським клубом став для Карло Анчелотті 203-м поєдинком, який він провів як тренер у головному клубному турнірі Європи. За цим показником легендарний італієць випередив знаного наставника Алекса Фергю-

сона, на тренерському рахунку котрого було 202 гри. При цьому Анчелотті став першим тренером, хто вшосте в кар'єрі грає з своїми підопічними у фіналі Ліги чемпіонів.

Вирішальний поєдинок нинішнього розіграшу ЛЧ відбудеться 1 червня на «Уемблі», в якому найуспішніші тренер

та клуб Ліги чемпіонів змагаються з триумфаторами чемпіонського Кубка 1997 року. У півфіналі поточного розіграшу «оси» з Дортмунда двічі переграли (1:0, 1:0) французький «ПСЖ» із зірковим Кіліаном Мбаппе й у заключному матчі турніру будуть так само готові здивувати іншого фаворита. ■

Григорій ХАТА

Футбольний чемпіонат України перебуває на фінішній прямій. До його завершення залишилося три тури. І, на радість шанувальникам футболу, в чемпіонаті досі зберігається золота інтрига.

Останнім часом історії з запеклим фінішем у прем'єр-лізі трапляються нечасто. Зазвичай ім'я чемпіона визначалося заздалегідь, а в нинішньому сезоні до чемпіонської гонки, її завершальної частини, прикута особлива увага. Боротьбу за чільну позицію ведуть обидва гранди вітчизняного футболу.

У найближчому, 28-му, турі на конкурентів чекає очне протистояння. По суті, достроковий матч за чемпіонство. Для «гірників», які мають чотириочкову перевагу над динамівцями, він буде таким за визначенням, адже перемога достроково зробить їх чемпіонами.

У чемпіонаті «Шахтар» досяг вражаючої серії з 14 перемог поспіль і, без сумніву, прагнимо її продовжити. «Це команда, яка має футболістів з чудовими характеристиками, такими як швидкість, мислення, реакція. Бачу рівень виконавців «Шахтаря», і він потужний», — так характеризує нинішній гірницький колектив очільник «Чорноморця» Роман Григорчук.

Випало так, що впродовж п'яти днів «моряки» двічі в чемпіонаті країни зустрілися з лідером чемпіонату. І в обох зустрічах підопічні Григорчука зазнали від «помаранчево-чорних» розгрому (1:4, 0:3).

Тепер на підопічних Пушича чекає суперник значно потужніший. У домашньому поєдинку, який «гірники» проведуть на «Арені Львів», буде у них і підтримка своїх уболівальників.

Як повідомили в «Шахтарі», ажіотаж навколо українського класико просто неймовірний. Квитки були розкуп-

■ ФУТБОЛ

Справжній ажіотаж

Уперше за багато років доля чемпіонства визначатиметься в українському класико

У матчі проти «Колоса» динамівці суперника не помітили.
Фото з сайту [fcdynamo.com](https://www.fcdynamo.com).

лені впродовж чотирьох хвилин після старту онлайн-продажів. При цьому першочергове право на придбання перекутки мали ті вболівальники, які купували квитки мінімум на три домашні матчі «гірників» у весняній частині УПЛ.

Без сумніву, підтримка своїх уболівальників та ще й у рідних стінах суттєвим чином впливають на ігровий тонус

команди.

Наскільки дієвими можуть бути фанати, в минулому турі на власному досвіді відчули футболісти «Динамо». У першому таймі, який закінчився без голів, їхня гра проти «Колоса» відверто не клеїлася. Коли ж слово взяли динамівські фани, дії «біло-синіх» відчутно пожвавилися і після перерви у воро-

■ ТАБЛО

Чемпіонат України. Прем'єр-ліга. 27-й тур. «Олександрія» — «Рух» — 2:2, «Оболонь» — ЛНЗ — 1:0, «Металіст-1925» — «Ворскла» — 3:2, «Полісся» — «Зоря» — 1:1, «Динамо» — «Колос» — 5:0, «Шахтар» — «Чорноморець» — 3:0, «Дніпро-1» — «Кривбас» — 1:0, «Верес» — «Минай» — 3:1.

Турнірне становище: «Шахтар» — 67, «Динамо» — 63, «Кривбас» — 54, «Дніпро-1» — 48, «Рух» — 45, «Полісся» — 43, ЛНЗ — 32, «Ворскла» — 30, «Колос» — 29 (26 матчів), «Чорноморець» — 29, «Зоря» — 28 (26), «Олександрія» — 27, «Оболонь» — 25, «Верес» — 23, «Металіст-1925» — 22, «Минай» — 19.

та команди з Ковалівки залетіло п'ять голів.

«Чув, як фанати нас підтримували. Напевно, це і подіяло. У другому таймі ми завелися і дотиснули. Сподіваюся, що ми своєю грою порадували їх і будемо радувати і надалі. Знаю, що і вболівальники, і ми, і керівництво клубу хочуть здобути це чемпіонство. Ми все для цього робимо», — заявив форвард «Динамо» Владислав Кабаєв.

Звісно, в битві за «золото» далеко не все нині залежить від динамівців. Але без їхньої перемоги в класичному дербі про подальші турнірні розклади й говорити нічого.

Головний тренер «Динамо» Олександр Шовковський закликає своїх підопічних об'єднатися навколо одного бажання, однієї мети: «Я завжди говорю гравцям перед грою, щоб вони, виходячи на поле, отримували насолоду від кожного ігрового моменту, від кожної своєї дії, неважливо, в обороні чи в атаці. Для команди неважливо, хто заб'є, поставити вирішальну крапку. Важливо, аби ця крапка в підсумку відбулася». ■

ЗІРКИ

Найяскравіші романи актриси

Пенелопі Крус — 50: шість гарячих чоловіків у житті іспанської кінодіви

Марія НЕВЗГЛЯД

Нещодавно Пенелопа Крус відсвяткувала ювілей — іспанській «перлині» виповнилося 50 років. У житті актриси були чудові ролі («Дівчина твоєї мрії», «Не йди», «Повернення», «Вікі Крістіна Барселона»), престижні нагороди (приз Британської академії, гілка Канн, «Оскар» за найкращу жіночу роль другого плану). Але не менше в Пенелопі було гарячих чоловіків.

Начо Кано — іспанський музикант, який зняв ще 15-річну Крус в одному з відеокліпів його гурту Месапо, а через два роки в них почалися стосунки. Пенелопа продовжувала зніматися в музичних відео Кано, приблизно в той же час, 1992 року, відбувся її дебют у кіно — вона знялася у фільмі «Хамон, хамон». Справжнім серйозним стосункам завадила різниця у віці — Начо на 11 років старший за Пенелопу.

З Томом Крузом Крус познайомилася в 2000 році на зйомках «Ванільного неба». Том на той час був ще одружений з Ніколь Кідман, правда, подружжя вже було в процесі розлучення. На жаль, ніхто не попередив Пенелопу, що її новий коханий — прихильник сасентології. Отже, церква втрутилася у стосунки двох секс-символів і переконала Круза у тому, що Пене-

Пенелопа Крус і Хав'єр Бардем.
Фото з сайту viva.ua.

лопа йому не пара. Том не заперечував.

Наступним був Меттью Макконахі. Пристрасть між акторами спалахнула в Марокко 2005 року на зйомках бойовика «Сахара». Журналісти писали, що зустрілися дві недооцінені зірки Голлівуду. Протримався союз близько року. Офіційна причина розриву — «щільні робочі графіки», а неофіційна — захоплення Меттью фотографуванням Камілоу Алвес (його нинішньою дружиною).

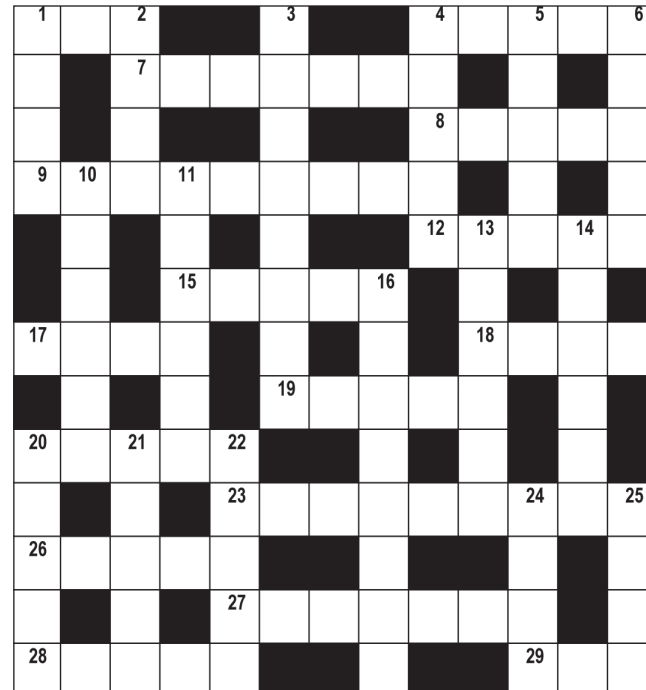
Свої стосунки з Орландо Блумом Крус намагалася не афішувати. Папараці постійно фотографували акторів, коли ті виходили разом із нічних клубів. На вечірці з

нагоди 30-річчя Блума вони з Пенелопою цілий вечір трималися за руки. Офіційно цей роман так і не був ні підтверджений, ні спростований.

У березні 2007 року трапилася цікава історія — Джош Хартнетт запросив Крус на вечерю в популярний ресторан Лос-Анджелеса «Ель Койот». Приватна зона закладу виявилася зайнятою, тож парі довелося терміново шукати усамітнення в іншому ресторані. Відбувалося все це під прицілом камер настірливих папараці. Роман вийшов яскравим, вогненным і дуже коротким — Пенелопа та Джош пробули разом лише три місяці.

Знайомство Пене-

лопа та Хав'єра Бардема відбулося ще 1993 року, коли вони обоє були нікому не відомими акторами. Повторно вони зустрілися через 15 років на знімальному майданчику «Вікі Крістіна Барселона», обоє вже були відомими зірками. У 2010 році Бардем сказав зі сцени Каннського кінофестивалю, приймаючи нагороду: «Пенелопо, я багато чим тобі завдячую і дуже тебе кохаю». Того ж року вони таємно одружилися, через рік у пари народився хлопчик Лео, а через два роки — дівчинка Луна. Крус і Бардем щасливі в шлюбі, але вважають за краще тримати своє щастя подалі від сторонніх поглядів.

КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №19

По горизонталі: 1. Антилопа, яка дала назву автомобілю Адама Козлевича з роману «Золоте теля». 4. Герб кримських татар. 7. Войовниче плем'я північноамериканських індіанців. 8. Туристична поїздка різними місцями. 9. Глибока тарілка. 12. Персонаж давньогрецької міфології, багатоокий велетень, який убив схибну. 15. Шахрайство. 17. Голлівудський актор, зірка фільмів «Місія нездійснена» та «Мумія». 18. Високий рівень. 19. Містечко на Львівщині в долині річки Опір в Українських Карпатах, один з історичних центрів Бойківщини. 20. Туристична країна в Перській затоці. 23. Чорношкіра жінка. 26. «Цвіте ..., цвіте ..., а цвіт опадає. Хто в любові не знається, той горя не знає» (українська народна пісня). 27. Річка в Карпатах. 28. Аргентинський пристрасний танець. 29. Пахуча болотяна рослина, лепеха.

По вертикалі: 1. Український журналіст і телеведучий. 2. Ін'єкція. 3. Титул візантійських імператорів. 4. «Голод не ...» (народна приказка). 5. Густа молада трава. 7. Бік монети із зоб-

раженням імператора. 10. Дружина Караса з опери Гулака-Артемовського «Запорожець за Дунаєм». 11. Робочий інструмент учителя. 13. Реактивний снаряд. 14. Невеликий товстий млинець. 16. Корінний житель країни або місцевості; тубілець, автохтон. 20. Одна зі сторін прямокутного трикутника, прилегла до прямого кута. 21. Давнє італійське місто, де зберігається плащаниця Ісуса Христа. 22. Північноамериканська ферма. 24. Заглиблення в стіні. 25. Річка в Сибіру. ■

Кросворд №18
від 1 травня

Наш партнер — Європейський фонд за демократію.

ПРИКОЛИ

Справжній чоловік повинен зробити в житті три речі: запустити радіокерований вертоліт, зіпсувати чийсь кращі роки і виростити з нею на городі картоплю.

Ось і відкрився найвідоміший тренажерний зал — город!

Я ось почала почуватися щасливішою, коли перейшла повністю з кави на апельсиновий сік. Лікар каже, що це завдяки вітаміну С, який потрапляє до організму ра-

зом із натуральною фруктозою. Але я вважаю, що допомагає горілка, яку я додаю до соку.

Хочеться піти в декретну відпустку з догляду за собою.

Раніше було краще. Наприклад, учора була неділя.

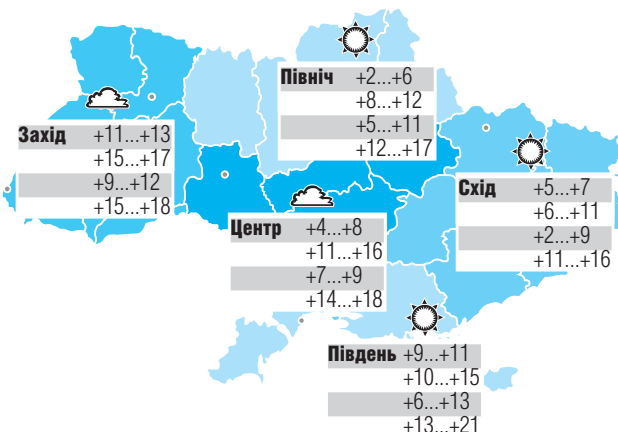
Людина, яка вважає каву найкращим способом, щоб не заснути, мабуть, ніколи не їла кавуна ніч.

ПОГОДА

11–12 травня за прогнозами синоптиків

Київ: ясно, без опадів. Вітер південно-східний, 1-2 м/с. Температура вночі +6...+7, удень +10...+13. Післязавтра вночі +8...+12, удень +12...+16.

Курорти Карпат: хмарно, невеликий дощ.
Славське: вночі +5...+7, удень +10...+13.
Яремче: вночі +3...+4, удень +8...+9.
Міжгір'я: вночі +5...+7, удень +11...+12.
Рахів: уночі +3...+4, удень +10...+11.

Передплатні індекси: 60970, 1555
Наша адреса: 03057, Київ, пр. Перемоги, 50
Телефон редакції: +38 091 625 66 32
Електронна пошта редакції: ukrmoloda@ukr.net
Рекламне бюро: reklama-umoloda@ukr.net
Відділ реалізації: 454-84-41
sale_umoloda@ukr.net
«УМ» в інтернеті: http://www.umoloda.kyiv.ua

Відділи:
економіки — wagmer@ukr.net
культури, історії, суспільних проблем — vsamchenko@i.ua

Україна молода

Редактор Михайло Дорошенко
Засновник і видавець — ПП «Україна молода»
Свідоцтво про реєстрацію: КВ №3386 від 29.08.98
© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове. Рукописи не рецензуються і не повертаються. Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець. Комерційні публікації виходять під рубриками: «Український виробник», «Позиція», «Банківська справа», «Фінансова експертиза», «Здоровенькі були», «Це — працює!», «Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми», «Проекти», «Альма-матер», «Продукт», «Протистояння», «Вітаємо», «Любов і шана». Матеріали із позначкою © друкуються на правах реклами

Газета друкується у видавництвах: «Преса України» — у Києві Зам. 3009018 «Видавничий дім «Високий Замок» — у Львові Зам. блок № 87
Верстка та виготовлення фотоформ — комп'ютерний центр редакції «УМ», Газета виходить щосередини Тираж 58168